

2/12571

5/25020

joia

maig - juny

**pintura . literatura . arquitectura
escultura . dansa . llibres . modes
art decoratiu . esport . cinema**

III - IV

SUMARI: ROSES DE MAIG. Domènec Carles.—SIRENA. Xavier Benguerel. Ramon Calsina.—LE CORBUSIER. Ramon Sastre.—L'ART D'EN PORCAR. Manuel Trens, Pvre.—EPIGRAMES. J. M. Lòpez-Picó.—LES ARANYES DE COLORS. Agustí Esclasans.—SANT JERONI DE LA MURTRA. Celi Sayol.—ÈNS FLAU D'ASSENYALAR...—JOAQUIM BIOSCA. Pere Mialet.—ENRIC CASANOVAS. Carles Capdevila.—LA DANSA, ART INTEGRAL. Josefa Mainadé.—APUNTS. Darius Vilàs.—GOYA. Anton Bescós.—LLIBRES. X. Benguerel.—TÀNTAL. Maria Perpinyà.—MODES.—ART DECORATIU.—ESPORTS. J. M. Cò de Triola.—UNA RAPSODA OCCITANA. R. de C.—CINEMA. Josep Palau.

SUPLEMENTS: CARRER DE LA SELVA DE MAR. R. Garcia.—RETRAT. Ramon Batlles.

EDICIONS HERMA A. G. - BADALONA

1'50 ptes.

Biblioteca Nacional de España



La temporada de banys

és una ocasió per a lluir les darreres
novetats de la moda en el cautxú.

Cavalls i oques flotadors

per a jugar a la mar.

Salvavides "Flota"

Usant el "Flota" tothom sabrà de nedar

Baló amb coberta de cautxú

lleugeríssim i impermeable
per als jocs de mar i de platja.

Vestits de bany

model "Madame X"

Flors de cautxú

per a vestits de bany.

Cinturons de moda,
bosses, sabatilles,
etc.

T O T D E C A U T X Ú

§

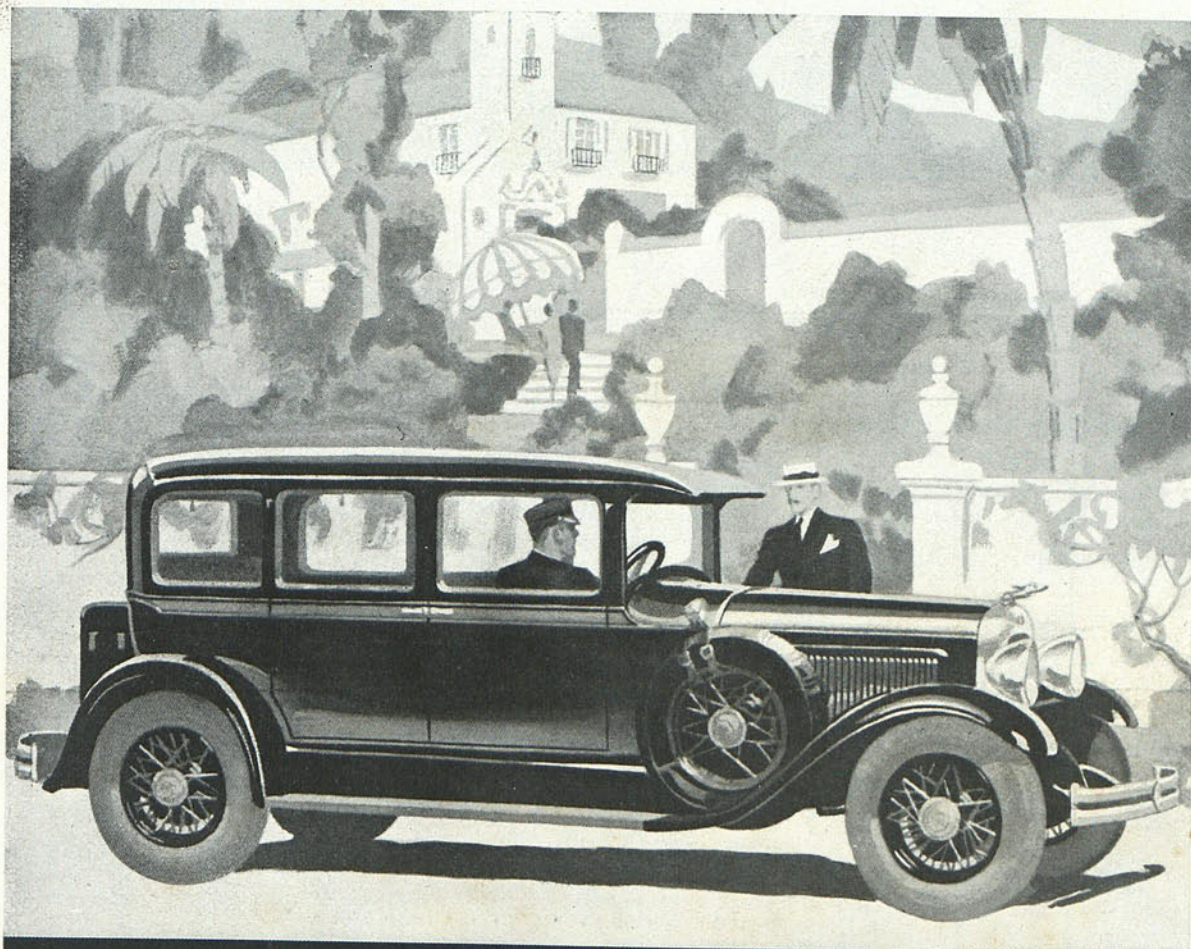
"CAUTXÚ CATALÀ"

Corts Catalanes, 615 - Barcelona





EL NOU STUDEBAKER
PRESIDENT, *vuit cilindres*



STUDEBAKER

teixits per a mobles i decoració

**catifes, tapissos Aubusson, teles Jouy,
estors i cortinatges, passamaneria**

Albert Cronc

Rambla Catalunya, 32
Telèfon 17476
BARCELONA

Casa Central:
23, 25, 27 i 29, rue du Mail
PARIS

LA HONRADEZ

FABRICA DE SOBRES
DE TOTES CLASSES, FORMES I TAMANYS

FILLS DE R. FERRER

Especialitat en bosses per a impressos i mostres
Papereria de luxe

§

TALLERS:
PASSATGE MARIMON, 16

DESPATX:
TRES LLITS, 2 (P. REIAL)
TELÉFON A-2098

BARCELONA

ROLDAN I GAVALDÀ, S. EN C.

FOTOGRAVADORS

Treballs delicats en tota mena de clixès de línia, colors i tricromies.

CÒRSEGA, 195, INTERIOR

BARCELONA

TELÈFON G-2494



La que excel·leix

D'ella dimana l'encís d'una bellesa irresistible i molts desconeixen el valuós talismà que li ha permès d'embellir la resta del seu cos, maleix que el seu rostre, donant a les seves mans, braços i escot aquest matís incomparable, aquesta tonalitat vigorosa i atraient, aquest conjunt meravellós que la distingeix entre totes, només ho aconsegueix el

Velouty de Dixor

sense cap temença de tacar les teles més fines.

El VELOUTY DE DIXOR es ven en tons blanc, natural i rachel.

**Si no el troben en el lloc més avinent,
demanen-lo a ANTONI PUIG
València, 293 - Barcelona**

MANUFACTURES GRÁFIQUES

B. SIRVEN

SOCIETAT ANÒNIMA ESPANYOLA
CAPITAL: 600.000 PSESSES

§

IMPORTACIÓ I VENDA EXCLUSIVA A ESPANYA
DELS ARTICLES DE LA CASA

B. SIRVEN DE TOULOUSE - PARÍS
SOCIETAT ANÒNIMA - CAPITAL: 6.000.000 FRANCS

§

CORTS, 754

TELÈFON SP-1110

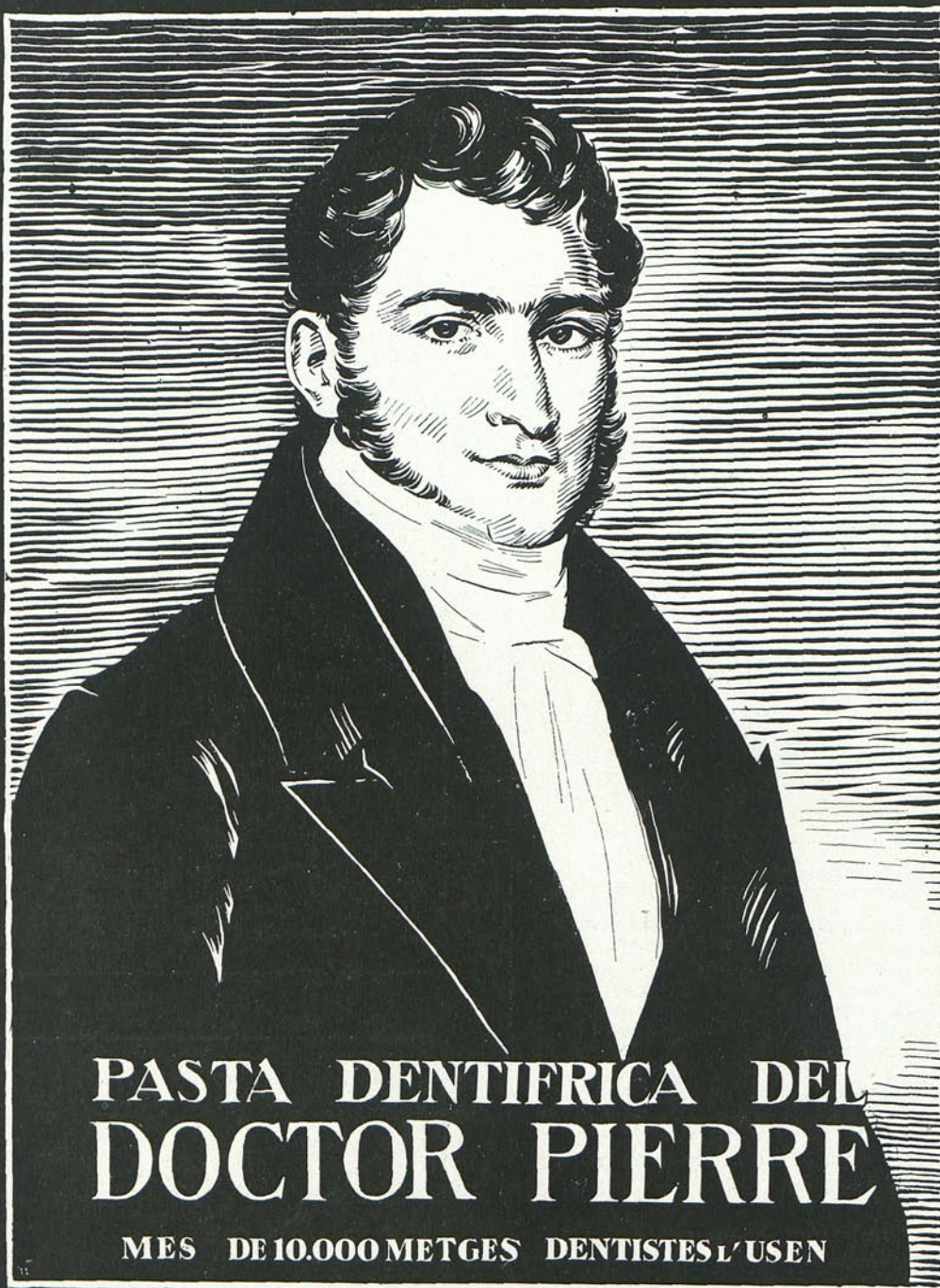
BARCELONA

Direcció telegràfica i telefònica: «BESIRVEN»

Via Laietana, 60

Balsells-Taylor

Barcelona



joia

A thing of beauty is a joy
for ever — Keats.

(Una cosa de belutat és una joia per sempre — Keats.)

Any I

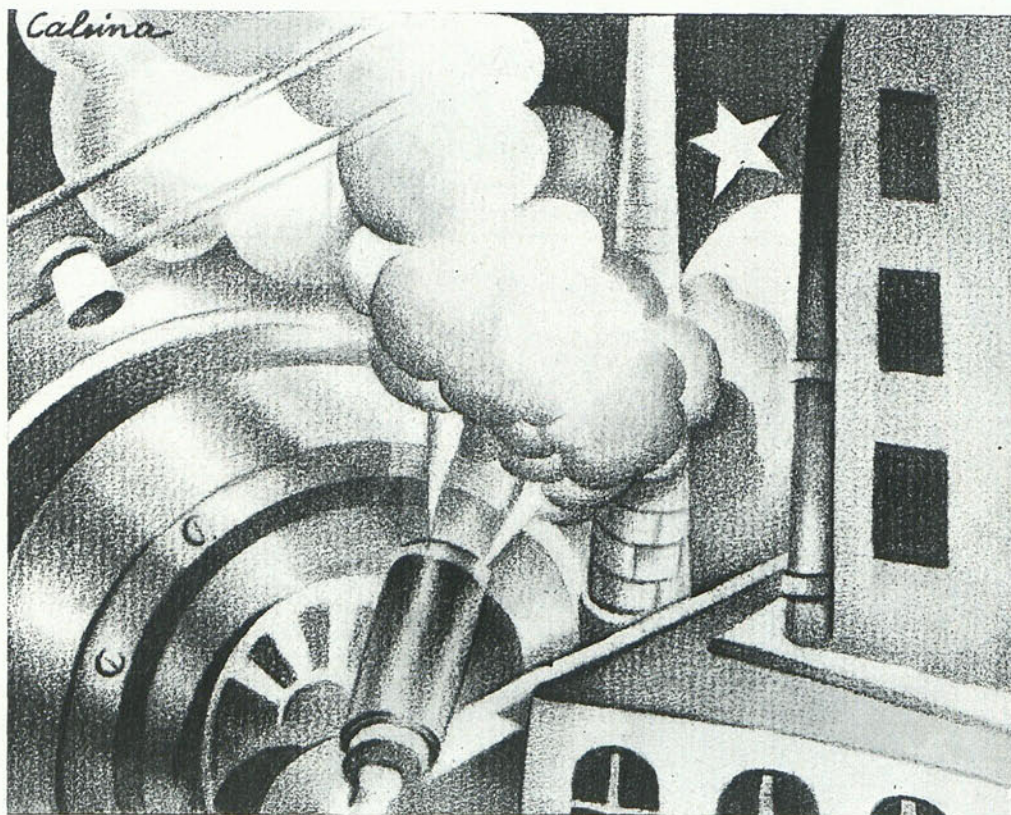
Badalona, maig-juny de 1928

Núms. 3 i 4



Roses de Maig

per Domènec Carles



Sirena

*Silenci esqueixat. Sirena: gall
del raval qui trenques el cristall
del somni de la gent, massa quimèric,
el teu xisclet històric
fa tremolar la llum, obre els portals
de les fàbriques i desperta la gent i els pardals.*

*Van els obrers amb son als ulls, a grups,
pels carrerons on la llum va escolant-se.
Xiula el vapor, capriciós, als tubs,
i els embarrats es frisen per la dansa.*

*Van a collir el jorn
entre les màquines, a cremar-se el rostre,
de cara al sol qui es desfarà en el forn
amb reflex de magrana dalt el sostre.*

*Tot el suburbi es deixonda quan crides,
sirena: gall del nostre destí,
imà de tantes vides,
qui anuncies la rosa del matí.*

*La simfonia de les màquines es bressa,
palpitant, en els braços dels obrers,
salta per les finestres obertes i es vessa
com un oreig, enllà dels vells carrers.*

*Tot el raval trepida del neguit
qui commou les arrels més amagades.
Núvols de fum fonent-se en l'infinit
el cobricelen de triomfants arcades.*

*I passen els matins sonors
en el rusc del suburbi braolaire
qui du al pit una aurora de motors
i cent braços votius per fendir l'aire.*

*Espitregats i bruts: color de coure,
són els obrers qui aixequen les ciutats,
que ara es deixonden vora el mar a lloure
amb gratacels i palaus encantats.*

Xavier BENGUEREL

DIBUÏX DE RAMON CALSINA



Casa de M. Ozenfant, per Le Corbusier

Arquitectura

Reflexions entorn les teories de Le Corbusier

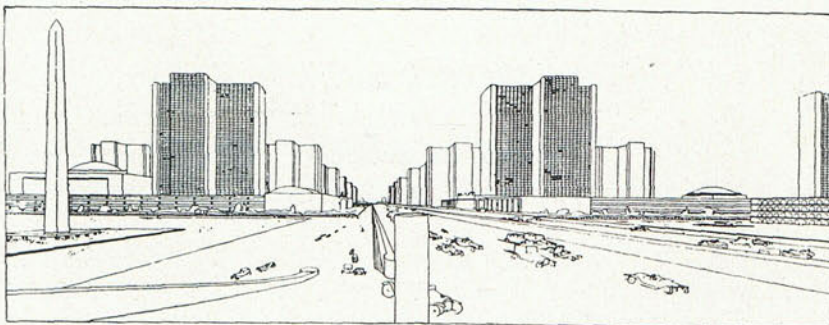
Equacions i problemes d'estètica arquitectònica

EL breu sojorn, a Barcelona, del gran arquitecte francès Le Corbusier, ha estat, per a molts dels nostres professionals, com un toc de clari que ha despertat les consciències davant les greus responsabilitats d'ordre espiritual que imposa l'exercici d'aquesta art superior, d'una importància tan gran en la vida dels pobles.

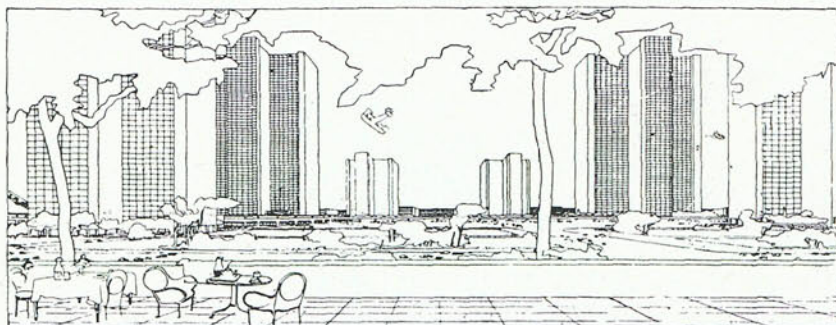
L'arquitectura d'un país informa el temperament dels seus habitants, eleva o envileix el seu esperit col·lectiu, i del procés de la seva evolució pot deduir-se el grau d'intensitat de la seva cultura. Les noves generacions no poden restar indiferents a les concrecions plàstiques de l'Arquitectura. Són el rastre que deixen damunt el país les inquietuds de cada època i la vida successiva hi està lligada tan íntimament que la negligència de la nostra atenció sobre aquesta art equivaldria a renunciar a la perllongació digna de la nostra vida a través dels temps que han de venir.

El lirisme i la lògica

Le Corbusier no oblida la importància de la lírica en tota obra humana; és allò que dóna qualitat d'esperit a la matèria.



Projecte, per Le Corbusier



Projecte, per Le Corbusier

plaer de satisfer al mateix temps l'imperatiu de l'art i el de la geometria. Heus aquí la seva màxima preocupació.

Dins aquesta magnífica actitud, Le Corbusier es troba al camp oposat dels *superrealistes* i dels *futuristes* que es proclamen únicament afectes al va-i-ve de la imaginació incontrolada.

Però les teories poden ésser diverses i els resultats semblants. No és, certament, el bon plantejament del problema qui, en art, dona la bona solució, com deien els nostres professors de matemàtiques, sinó la capacitat un xic misteriosa de superar les relacions bàsiques i harmonitzar-les en un ordre espiritual més elevat, que obligui, indiscutiblement, l'admiració dels homes davant la realització acomplerta.

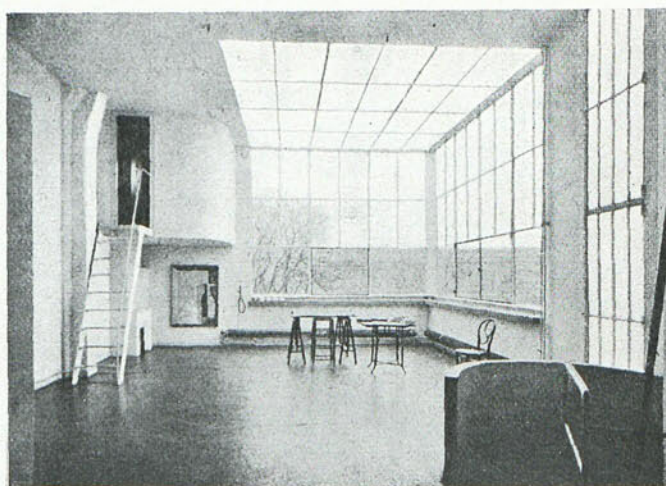
La preocupació del maquinisme i la moda

Si el plantejament del problema és ben distint, els resultats són impregnats d'una tònica similar. Tant en l'un cas com en l'altre, una preocupació exageradament ponderativa del maquinisme sembla intoxicar les dues tendències.

No creiem que l'arquitectura hagi d'ésser sotmesa a la revolució mecànica de la indústria.

Le Corbusier enginyer potser domina Le Corbusier arquitecte i això, al nostre entendre, no pot comportar un gran elogi.

Ell mateix, dins la seva excel·lent definició de l'Arquitectura com una plàstica dels volums, que ha de tenir a la base una estructura elemental, que ha d'harmonitzar amb l'ambient i la natura, no pot decantar-se massa a l'esquematzació i a l'estandardització excessives, a pregonitzar un sol tipus de construcció reproduïda, mecànicament, a tot arreu.



El Taller de Le Corbusier



Un aspecte de ciutat nova a Amsterdam

Si hem de considerar l'obra arquitectònica com una cosa viva en unitat estàtica, no podem resignar-nos a assimilar-la a una màquina que és un organisme movable d'elements morts.

La moda i l'admiració de la vida dinàmica mecanitzada del Nord-Amèrica, poden influir en algunes tendències de l'hora actual. Però l'exigència del clima i la configuració del paisatge i la utilització dels materials propis a cada indret han d'informar més poderosament els resultats plàstics de cada país.

El precedent holandès

Quan Le Corbusier ens invocava la tècnica del ciment armat, qui ens permet la supressió dels murs i l'allargament indefinit, en forma apaïxada, de les finestres, potser oblidava la imposició del nostre clima que ens obliga a moderar la llum. I pensàvem en les belles realitzacions de les ciutats jardins d'Amsterdam que ja, de temps, han adoptat aquella bella solució dintre d'una harmonia perfecta amb la intensitat d'aquella claror suau.

Les ciutats noves i les valors de l'art decoratiu

Però allí on l'ensenyament de Le Corbusier ha d'ésser ric d'una gran eficàcia entre nosaltres és en apartar la joventut del greu error de considerar l'Arquitectura com un art del dibuix, en denunciar la misèria imitativa que constitueix l'enganxar els estils sobre les façanes, en proclamar l'estructura, única directiva de l'obra.

Ens trobem davant una ciutat on els estralls de la rutina, conjuntament amb una ridícula *artificiositat professional*, han envilit l'arquitectura caricaturitzant les construccions destinades a l'habitació burgesa.

Una fastigosa ostentació individualista i presumpció acadèmica, ajudades d'una urbanització inelegant i primitiva han aconseguit que la impressió principal que dona la nostra ciutat moderna sigui d'un grotesc pujat.

Les ciutats noves han d'obeir les lleis primordials de la circulació i de l'espai lliure. La vida dinàmica actual requereix cent vegades més espai per cada habitant i l'aglomeració dintre les ciutats antigues no pot subsistir sense greus transformacions que alterin radicalment la seva configuració.

El projecte de Le Corbusier per transformar el centre de París és segons una lògica *material* perfecta. El gràfic de densitat de població i de tràfec circulatori adquireix la seva màxima intensitat al centre de la urbs, al mateix temps que hi coincideix amb el mínim d'espai lliure. Per tant, cal arrasar la ciutat dels carrers estrets i tortuosos encabint la gent que s'hi enclou dins enormes gratacels d'una capacitat de quaranta mil a seixanta mil persones, tot al voltant, l'espai restaria lliure, urbanitzat en jardins i terrasses i les grans pistes de circulació.

Només es salvaria d'aquesta devastació l'església de la Madeleine, l'edifici de l'Opéra, el museu del Louvre i Notre-Dame.

Però, gosàvem demanar al gran arquitecte: a l'interior d'aquests gratacels ¿no es produiria, tanmateix, l'enclament circulatori que congestiona actualment la ciutat? Evidentment, la seva resposta no podia ésser altra que mostrar la confiança de resoldre aquestes dificultats. La llum i l'aire i, per tant, la higiene, assegurats, són condicions suficients de victòria per no recular en el camí emprés.

Coincidim, també, amb Le Corbusier a blasmar l'art decoratiu que no sigui purament estructural.

Als municipis on existeix una comissió d'*Ornato* voldriem fer veure la impropietat del mot.

La més bella solució en els problemes d'urbanisme és sempre la més constructiva.

I la bellesa d'una ciutat està principalment en la seva mateixa vitalitat organitzada o en l'ordre de la seva grandesa.

Ramon SASTRE, arquitecte



Casa a Auteuil, per Le Corbusier



Rajolar de Sant Francesc

L'art d'En Porcar

DINS del pintor Porcar hi ha dos artistes bessons que es debaten i empenyen per guanyar la primacia. Hi ha l'artista que mira el passat i que esdevé melangiós i trencat de color. L'artista que juga amb els infants per tal de fer d'una manera dissimulada una certa gimnàstica artística, una lluita enjogassada per heure el dibuix i pastar el color.

Després en Porcar hi ha l'altre artista que mira de cara a la realitat i que, entrenat amb aquelles lluites d'assaig i de provatures, l'envesteix de front fins a dominar-la i posar-la amansida sobre les seves teles.

Aquest és l'artista que ha triomfat en aquesta última exposició seva. Entre mig d'una sèrie de quadros amb una mena de tel i d'ambient de museu, s'obrien unes finestres que donaven directament al camp, al paisatge masegat de Castelló. Eren els quadros més sincers i a la vegada més treballats. Eren els quadros que ens revelaven a en Porcar com un dels millors paisatgistes nostres.

En Porcar pintor es fia del seu treball, de la seva insistència, de la seva fidelitat a la seva terra. La seva terra castellonenca esquarpa, insignificant i elemental no li oferia trucs de colors que excitessin banalment la seva paleta, ni grups de muntanyes i valls que inflessin les seves teles. La neutralitat del seu paisatge feia el treball més dur,



El pont nou

més aïllat, més esterilitzat. L'abrandament, l'entusiasme, el meravellament produït per una naturalesa ben afavorida no l'ajudaven. Tot havia d'anar a càrrec de la tècnica adquirida, de l'observació austeríssima, de la noble tossuderia que desafiava les soledats i la pols depriment. I a còpia de caminar sense crosses sentimentals ha après de caminar de la manera més gentil i més segura per entre mig dels trencacolls del seu paisatge simple i honrat.

El decidir-se a prendre bitllet en aquella memorable «Estació de...» que exposà l'any passat, l'ha portat a la plena possessió d'aquell tros de naturalesa castellanenca de la qual ha esdevingut el més legítim propietari espiritual. I aquest títol de propietari espiritual li ha donat el dret d'alternar amb els nostres més eminents paisatgistes.

L'amor de Porcar pel seu paisatge natal l'ha conduït a afinar i a pasteuritzar el color, a sacrificar la retòrica estilística, a frenar la mà que voldria fer miracles i fer veure coses que no són. Només hi ha deixat intervenir l'emoció terrenal i la fidelitat al geni del lloc, que l'han lliurat de caure en el retratisme. El «Mas dels rajolers» n'és una prova del tot convincent i gloriosa.

Manuel TRENS, Prevere

Epigrames

A la manera de La Fontaine

«Temes» és un recull d'interpretacions que J. M. Lòpez-Picó publicarà en el pròxim quadern de «La Revista» i, simultàniament, relligades en un volum. Aquestes dues que publiquem són una mostra i la revelació de l'alta qualitat que acompanya al poeta de «Invocació secular» per mostrar els millors lírics, servant, sense abdicar de la seva personalitat, la màxima fidelitat a llur essència poètica, amb una agilitat i una dúctil emoció que el fan un dels nostres interpretadors més interessants.

I

Són com dues germanes, però em sobra raó
de no fer comparança.
L'or es pot compartir; mai de mai la lloança;
i, ni que fos un àngel, el més gran orador
trobaria paraules per lloar consemblants
dos herois, dues belles, dos autors o dos sants.

II

Nosaltres ens vanem de sé esclaus de les dames;
les dames de ser marbre per nosaltres. El fet
és que això passa en vers on el ferro i les flames
són molt usats però tenen un dolç retret.

J. M. LÒPEZ-PICÓ, int.



CHXÉ B. García

Carrer de La Selva de Mar

joia

Les aranyes de colors

Conte

A Sebastià Sánchez-Juan

EXIEM del cementiri, on les despulles del nostre amic Ramon Puigvert acabaven de rebre terra sagrada. La tarda vinclava l'espatlla sota el pes de l'or solar i un ventet suauíssim feia gronxar la pompa grassa i somnolenta dels xiprers. L'acompanyament, a petits grups destriats, baixava les darreres graonades del gran jardí mortuori, i s'aplegava en la porta reixada. Jo no coneixia ningú dels que em voltaven. Vaig deixar que tothom s'encabís en els automòbils afilerats que havien de tornar-nos a ciutat; i quan el darrer vehicle s'apropà a la porta, només restàvem en terra jo i un senyor alt i fornit, perfectament estranger per a mi. L'automòbil, doncs, seria per a nosaltres dos. Vaig atansar-me, capell en mà, i amb la seva va fer-me gest de pujar abans que ell. Dins el cotxe, una forta encaixada serví de pòrtic a la nostra coneixença, si no a la nostra amistat. Camí de retorn enllà, ni ell ni jo no havíem pronunciat un sol mot. El silenci se'ns feia tivant. I, sense dar-me'n compte, només per rompre la quietud obstinada, vaig exclamar, com en un balbuç: —Tot ha acabat per a ell, pobre Puigvert! —El meu company de vehicle va clavar-me els ulls en els ulls, s'encorbà cerimoniosament, i amb un somriure mig esvaït semblà donar-me la raó. Però al cap d'un minut, ja represa la seva rigidesa indiferent, exclamà, com en un balbuç també: — Qui sap? Potser ara, per a ell, tot comença! — Jo vaig assentir, apressat. Realment, cal creure que amb la mort comença un altre experiment vital, com si diguéssim una segona part de la vida, però això si que ningú de nosaltres no podrà saber-ho mai, car... etc. El meu company no va moure's ni féu el gest més nemi. Rígid, guaitava el paisatge marí, ample davant nostre. Vaig callar, escorregut. Havia pronunciat unes vulgaritats, per dir quelcom, i ara em sabia greu. Al cap d'una estona, l'acompanyant deixà caure, solemnement: —Sóc metge. — Jo vaig somriure. — Mercès, senyor; jo, sóc escriptor. — Posàrem mà a les carteres, i bescanviàrem targes. Un nou silenci llarguíssim i enguniós. Jo, no sabia què dir. L'automòbil va parar-se ran d'un pas a nivell. I la ferralla trepidant d'un tren eixordà la mística quietud. En reprendre la marxa, el meu company, signant-me la tarja que jo encara tenia a la mà, digué de sobte: —Llegiu-ho, si us plau: sóc el Dr. Ventós, per a servir-vos. — El gel s'havia trencat. Jo vaig regraciar afable. I, sense dar-me temps de enfil·lar la conversa, ell afegí: — L'amic Puigvert és mort i soterrat. Ha treballat de ferm en aquest món, el pobre! — I després de respirar profundament, inflant amb moviment de manxa la comba del seu pit poderós, continuà: — Com sabeu, era el gerent d'una gran societat anònima. Un model d'energia i de tenacitat, el bon Ramon! — I uns segons després, reprenia sibil·linament: — Molts éssers depenien d'ell, fins ara; des d'ara, ell dependrà de molts éssers! — Vaig guaitar-lo fit. Ell, ni va moure's. Francament, no l'entenien. Mig quart després, quan ja entràvem a ciutat, deixà caure amb veu d'enigma: — Tots, en aquest món, som l'estoig i la presa, fatídicament, de les aranyes de colors! — El xofer obri la portella. I, tots dos en terra, ell aplomat i jo esbalaït, encaixàrem i ens allunyàrem cadascú pel seu costat. Intrigat, vaig refugiar-me en un cafè. Amb l'anuari d'adreces al davant i la targeta del meu ex-company en mà, vaig fullejar l'índex alfabètic. Lletra V. En efecte: Dr. Ventós, nom i adreça com en la tarja. Però la tarja només deia, sota el nom: «Hospital». L'anuari, en canvi, detallava, més explícit: «Dr. Ventós - Hospital Clínic - Metge forense - Dipòsit - Telèfon 34.272-BX». I vaig fer-me el propòsit de convertir l'acompanyant fugaç de feia poc en un amic interessant. Però això requeria dies i tacte.

Una setmana després, dilluns al vespre, vaig encaminar-me cap a l'Hospital Clínic. El porter m'aturà el pas. — Dipòsit de cadàvers? — vaig preguntar-li. Ell allargà el braç, signant-me el fons, a mà esquerra. Si li havia fet la consulta, era ben bé per fórmula; car jo sabia on era el dipòsit, darrer refugi, feia pocs mesos, del cos d'un tristíssim amic meu, mort de suïcidi. El guardià va rebre'm i m'innovà que el Dr. Ventós treballava en el seu deure i que la consigna prohibitiva per a tothom qui volgués veure'l era rigorosíssima. Jo vaig prendre la seva targeta, vaig unir-la a una altra meua, i vaig fer-la transmetre al departament d'autòpsies. El Dr. Ventós va tornar-me la targeta meua amb un sota-escrit al llapis que deia: — Benvingut. Què desitgeu de mi? — Jo escriví al marge: — L'aclariment de l'enigma de les aranyes de colors! — I ell, per boca del seu guardià, va respondre'm que m'esperava el dijous vinent, allí mateix, sens falta, de 10 a 12 de la nit. Vaig prometre'm no mancar-hi. Tenia la certesa que em seria revelat un espectacle nou, font d'imaginacions insospitades.

Dijous al vespre, quan el Dr. Ventós va veure'm, m'allargà els braços i prenent-me les mans m'atregué cap a ell, amb un gest amical, obert i cordialíssim: — Podeu estar-ne ben cert, amic meu; tots, absolutament tots, en aquest món, som, avui o demà, l'estoig i la presa de les aranyes de colors! Veniu i no tingueu por... — Em deia que no tinguéssiu por! Jo, precisament, que he estat sempre una confluència de basardes, víctima tota la meua vida d'una sensibilitat massa vibràtil i d'una intel·ligència massa excitable! Què anava a presenciar, Déu meu? El Dr. Ventós, després de dur-me, penjat del braç, al llarg d'un corredor blanc i nu, obri una porta negra i va fer-me entrar a la gran sala operatòria, camp d'acció de la seva feina, arxiu de les autòpsies quotidianes i ja gairebé mecàniques de tan repetides i iguals. Una bombeta menuda, sota un gran pàmpol verd-blanc, aclaria un llit de marbre. Damunt d'ell, un cos humà tot nu. El Dr. Ventós encengué l'arc voltaic que centrava el gran sostre de la sala, i, damunt altres cent llits de marbre glacial, cent cossos humans glacialment nusos feien ganyotes al més enllà amb tots els membres enrigidits per la suprema dormida, en positures diverses i en actituds estatuaries. Era un espectacle horriblement bell. Vaig fer un pas enrera, amb intent de fugir, però el Dr. Ventós m'havia passat el braç entorn del coll i amb la mà estesa damunt la meua espatlla dreta, va dir-me: — Segons resa la targeta que tinc de vós, i que vós mateix em lliuràreu el dia de l'enterrament de l'amic Puigvert, sou escriptor. No he volgut refusar-vos una escena d'apocalipsi que cada dia i cada nit es fa mortuòriament vivent al mig mateix de la nostra ciutat apressada i distreta. Si els carrers són un arxiu de figures vivents, aquesta cambra, que jo governo, és l'arxiu transitori, com si diguéssim l'avantsala de l'arxiu final que és el cementiri, de les figures humanes caigudes sota el cop de puny de la desgràcia. Sadolieu-vos-en els ulls, encara que us faci terror i convertiu-ho, si us plau, en un conte o en un poema. Jo sóc metge; vós, escriptor. Els nostres oficis s'assemblen. Treballem damunt matèries delicades; però a força d'habitud i de rutina, les treballem no ja sense por, sinó amb una mena d'indiferència inhibida. Guaiteu i no tremoleu! —

I en acabar de parlar així, totes les formes nues del cadàvers de gel, damunt els llits de marbre glaçat, es fongueren sota una estesa de tenebres. Al fons de la cambra només, damunt la pal·lidesa opaca dels murs blancs despullats, fosforejava, com un alé tremolós de pietat, una gran creu de marbre negra. El Dr. Ventós havia apagat l'arc voltaic i la bombeta taciturna. I començava, en foc-folleig d'horror, la processó de les aranyes de colors. De mica en mica, de les ferides negroses dels cossos badats, de les despulles trossegades, se n'esmunyien, lentes i volejadores, unes lleus espurnes acolorides. Eren les romanalles de l'alé vital, del fluid animador que havia arborat les formes humanes, i que ara vessava d'elles, per a nodrir-se d'elles abans que s'extingissin del tot. Amb tota calma les taques multicolors, estrelles de llum, caminaven pels llits de marbre, s'esmunyien per rajoles, s'enfilaven per les parets, en una múltiple il·luminació virolada infinitament. De tant en tant, totes les espurnes es redreçaven amb el cos apuntalat damunt les potes minces, però altes i llargues, i la claror barrejada augmentava fins a fer mal. De tant en tant, tots els llums s'aclofaven, com si toquessin amb el ventre a terra, i la fosforescència fixa es desinflava i s'entorbolia. De tant en tant, la caravana pluricolor reprenia la marxa alentida, i les tanques de llum trenaven i destrenaven melodies i harmonies de flames vives, com un immens tapis d'espurnes canviants. I el joc versicolor guarnia les humanes formes nues amb vels canviants, com ombres trencades d'un gran prisma. I les expressions dels membres glaçats i dels rostres contrets i descarnats, prenién caients d'estàtues de tota mena de pedres i metalls. Jo estava lligat pel terror; però fruïa follament. Volia anar-me'n i no podia. Els peus m'havien florit arrels. El Dr. Ventós m'estrenyia el braç; i em mirava fixament, orgullós del document esplèndid que acabava de fornir-me. — Heus-ací el secret de les darreres larves. Són els calius de la foguera de cada vida. Esteu mirant l'apagament de les darreres flames i l'escolament de les darreres gotes dels ànims vitals. Cada dia, la ciutat ens renova la matèria. I ella mateixa ignora l'espectacle. Vós sou escriptor, no és cert? Doncs heus-ací la festa de les aranyes de colors. Feu-ne, si us plau, un poema o bé un conte! —

D'aquell dia ençà, cada nit faig els meus estudis d'anatomia. Però això és un pretext, és clar, per a tenir l'entrada del dipòsit, al costat del Dr. Ventós. L'espectacle recomença cada vespre. I ara comprenc, a través de la imaginació enlluernada, per quines estranyes i llunyanes afinitats jo vaig endur-me'n el premi d'honor, quan era noi, en uns examens d'anatomia; jo, mal estudiant, literat futur, que sempre, absolutament sempre, vaig guanyar suspens, per exemple, en els exàmens d'aritmètica.

A. ESCLASANS



Sant Jeroni de la Murtra

Clive Sayol



Ens plau

Pere Vallribera

... La sanitat preclara de les execucions pianístiques de Pere Vallribera, artista de tècnica acurada i sobre manera dúctil, que modula sensiblement quan és posada al servei col·laborador dels nostres solistes excel·lents. El talent dolçíssim de Pere Vallribera mai no aconsegueix, però, que s'ofegui res de la seva gran bonesa. Artista dins el qual vibra una personalitat fervorosa, trasllui en música la resplendència de l'essencial, que eternitza alguns Mestres; i àdhuc la d'altres, encara vivents, en els quals Pere Vallribera procura esmerçar l'ofertament de la seva valor afectiva per tal que tothom els ami com ell els ama o almenys, perquè esdevinguin naturalíssims sota la precisió estimable amb què sap amanyagar-los.

E. R.

Agustí Esclasans

... El gest nobilíssim d'Agustí Esclasans, vinculant la majestat del seu «jo» sistemàtic a la tradicional gaiesia dels nostres Jocs Florals. Cal comprendre i estimar cordialment l'ofrena que aquest jove poeta, fins ara inèdit, ha fet del seu primer trofeu rítmic, emmolat dins les tàciles regles del seu quadri i l'acolliment paternal dels Mantenedors, els quals l'han aureolat amb el prestigi del Premi extraordinari amb una equanimitat i un esperit gens hermètic. La «Crida als joves» que feia el mestre Vives en els Jocs Florals d'enguany podria cristallitzar en una superba croada pro-Jocs Florals sota l'ègida i el flamareig líric de l'autor dels «Articles inèdits» qui ens dona l'exemple de la seva joventut posada al servei de la Tradició més noble, més gloriosa... lloats sien!

X. B.



Manuel Blancafort

... Compositor català. La subtil suavitat del seu sentir, ponderada a tota mesura, obre, sense remor, la porta de la nostra música perquè pugui escollir-se arreu, i amb el respecte que pertoca avui dia. Potser Manuel Blancafort encara no és estimat com un músic massa nostre. Això serà perquè el seu pas civilitzat no és possible que esdevingui gest vulgar; noteu com la «Polka de l'equilibrista» —evocadora d'un «Parc d'Atraccions»— dignifica la música i l'ambient en els quals hom no sabia trobar cap actitud senyorial. Així mateix, la noblesa de l'altíssima aristocràcia artística d'aquest autor és una realitat tan viva que fàcilment traspasa els que creuen que el nostre patrimoni, cada dia més actual, encara pot considerar-se com un anacronisme o com una esperança.

E. R.

d'assenyalar...

Rosa Balcells

... Un ressol d'arpa en la tarda.
L'ombra dels dits polsa l'eco.

S. S.-J.

Ventura Gassol

... L'obra dramàtica «La dolorosa» d'aquest intens poeta, que malgrat l'excessiva intervenció miraculosa, assoleix un verisme emocionant, gairebé còsmic. La plenitud dels versos vibrants i colpidors, la concentració en algunes escenes cabdals d'una intensitat dramàtica que fa vessar el plor contingut dels espectadors.

Aquesta bella realització poemàtica i de llegenda, de Ventura Gassol, eleva el sagrat ritu del bes maternal a la màxima ponderació, i ens el fa comprendre i estimar essencial i consubstancial a la tendresa humana,

sense el qual la vida materna esdevé un continuat martiri.

R. de C.



Coloma Casals

... La clara dicció lírica de Coloma Casals, cantatriu, qui amb l'encís d'una veu netíssima cisella, ingènuament i musical, els poemes sonors dels millors «liederistes».

E. R.

Els 7 davant "El Centaure"

... La fe i l'entusiasme envers l'art d'avui i de demà, invocat dinou anys ha per Marinetti i precedit per Gòrgora fa tres segles. L'avanguardisme català, amb les seves vitrines flairoses d'obres madures, ha començat la fase falaguera de les seves solemnitats. Abir a Sitges, demà en aquesta platja o a la ciutat germana gran, els 7, amb zeros a la dreta, arboren la joia omnicolor.

S. S.-J.

Teresina Boronat

... El breu sojorn a Barcelona de Teresina Boronat després de tres anys d'absència. La nostra clàssica dansarina arribà de l'estranger amb la porpra del triomf vestint l'àgil espiritualitat de les seves danses, a través de les quals, pressentim el màgic solc de l'Orient. Una mica enyorivola encara, hauria pogut reprendre amb un gust renovellat les esparses de «La Sardana» de Maragall, que en els seus llavis i en el seu gest tenia, temps era temps, tota la fortitud del més fervorós dels himnes i compartir-la amb l'adorable majestat de «La mort del cigne» de Saint-Saëns.

Goya, després de servir per a lantes coses, aquests dies, haurà donat ocasió a Teresina Boronat perquè ens faci coparticips del més abrivat dels flamenquismes—coronament del seu retorn breu al recer pairal.

X. B.





La fira

Joaquim Biosca

EL meu avi era un home tendre i ensem amb enèrgic. Demostrà la seva energia fins poques hores abans de morir, en què va insistir a voler tastar el vi novell que el meu pare li havia lloiat, al capçal del llit. No en tingué prou de la constatació del seu fill i, acabat com estava, a les raons contràries del meu pare, exclamà, amb veu imperativa i moribunda: «Què mano, jo!» I va tastar el vi novell.

La seva tendresa m'havia fet trobar plens d'encís els moments de trencar garrofes pels animals, i m'havia fet plorar més d'una vegada, si alguna malifeta meua provocava en ell un reny que sortia severament dels seus llavis però a mitja veu. En aquest to, m'havia promès, alguna volta, de trencar-me un bastó per les costelles.

De jove, el meu avi havia estat un ardit conductor de diligència. Feia el trajecte de Valls a Vilafranca i portava el tronc d'animals amb un pols tan segur, que els cavalls devenien anyells al crit agut de la seva veu sonora simultània a l'estrebada. Portava un trajo de vellut ratllat i entre els seus veïns tenia fama de repatani. Però d'Alió, Puigpelat, Bràfim, Vilarrodona i tots els pobles dependents de la carretera del Vendrell, li venien els amics en corrua. En dia de mercat, la nostra casa pairal, era un continu entrar i sortir de forasters. A cap d'ells no li mancava, almenys, un got de vi de la pròpia collita.

La primera vegada que vaig veure Joaquim Biosca, dins el seu blanc guardapols, no em va fer gran impressió. Aqueixa peça de roba sembla que llevi caràcter als homes. Mes tard, però, quan tinguí davant meu la seva còrpora elegant, sota les amples ales del seu capell negre, de les quals semblen desprendre's les rinxolades patilles decoratives, que són un exquisit complement de les faccions enèrgiques d'En Biosca, la idea del meu avi

s'associà amb la figura del pintor. Encara que el meu avi era plegat de cos, li mancava gairebé un pam per arribar a l'estatura d'en Biosca. Però presumí, en la seva juvenesa, un parell de patilles abundants, que jo no vaig aconseguir. Ara comprenc que a la seva ampla cara li escaurien les patilles de Joaquim Biosca. I a aquest, el vestit de vellut groc-verd del meu avi i una tralla a la mà dreta, prima i llarga amb un estrident petador a l'extrem.

No té cap relació amb la meua visió, el continent més aviat reposat i meditatiu que adopta Joaquim Biosca. Però és per a mi un esplai agradable imaginar-me'l amb el simbòlic vestit de vellut, sobre la diligència del seu art, tot seguint les carreteres del món i fent sonar a l'entrada de les viles el petador de la tralla, que desvetlla els veïns dels contorns per uns instants i els deixa un llarg record. Després, seguir la ruta silenciosament, fins que el fuet torna a sonar en un altre lloc, tot produint els mateixos resultats.

I a tots els pobles on l'estridència del seu fuet ha cridat l'atenció del veïns, ha fet amistats, que en ocasió de mercat d'idees, passen per la casa on En Biosca guarda diligència i guarniments, i s'emporten, almenys, un tragueta del vi de la seva cordialitat. Els seus veïns l'han tingut també per un home irreductible, però, a còpia de sentir dir als forasters que el fuet de Biosca fa soroll, arriben a sospitar que, tal vegada, els d'«allà» tenen raó.

Aquesta és la imatge simbòlica que tinc de Joaquim Biosca.

Ell és, també, tendre i enèrgic com tot català de sang pura.

L'esperit tradicional i un constant desig de renovellament intern, posen una nota de contrast en la seva personalitat. Ningú no diria que, darrera l'aspecte decoratiu i pintoresc de les seves faccions, s'amaga un psicòleg del pinzell. Perquè res no hi ha que doni una aparença tan deliciosament, tan transcendentalment frívola a la seva persona, com aquelles



Carrer de Pedralbes

patilles de pèl sedós, compostes de petites motes rullades, com si una delicada mà temenina s'hagués entretingut a distribuir-les en floquets compactes i capriciosos. Aquestes patilles sense el capell romàntic, no donarien, però, a Joaquim Biosca l'aspecte transcendentalment decoratiu que li infon tota la simpatia d'una època pretèrita, d'inquietuds, de febre i de preocupacions abstractes. Uns quants com ell la farien eterna, aquella temporada de neguits i turbolències. Ell sol, però, tot ostentant-ne els atributs externs dins el motlle d'una perfecta pulcritud, és prou per reivindicar tota una generació de somniadors, d'artistes, clatells de pèl abundant, amb gep de descrèdit que arrosseguen com un trofeu d'abandó, de deixadesa, lamentablement idealitzats.

Joaquim Biosca és un sentimental dels de millor qualitat. El seu culte a l'amistat, a la veritable amistat, nascuda d'un reconeixement de mèrits, que el fa incondicional compartidor de la fruita dolça o agre, en les hores de glòria o en les hores de pena, és el molló de les seves qualitats humanes.

I tota persona que té un gran bagatge de cordialitat, és la més ben predisposada a les activitats artístiques, tant si són poesia, com música, com pintura, perquè la cordialitat és una mena de rosada de l'ànima que lluu en el tracte social i dona una brillantor de bellesa a tota cosa que toca l'artífex.

Ningú com Joaquim Biosca no té un tan franc i espontani narcisisme quan mira la seva obra a través de la limfa de la crítica. Ben lluny de cercar l'espai solitari de la pròpia contemplació, a les fonts amagades en la selva verge, invita els amics al compartiment de la seva satisfacció interna: «¿No em veieu que bé quedo en el *Mercur de France?*» Si en un altre espill, però, ha vist la imatge d'un amic, la primera salutació que li fa és aquesta: «He vist, en tal lloc, un reflex d'allò vostre. Quedava molt bé!».

Un lluitador com ell, que arbora l'estendard de la més completa independència, no coneix l'eufemisme, ni us trairà mai.

És deliciós veure'l saborejar les més exquisides i variades lllaminadures de l'art, tant si és el seu, com no. Per les seves manifestacions, que són, per a ell, fruites sempre savoroses de les nobles activitats de l'esperit, té, a tothora, el rebost cobdiciosament obert.

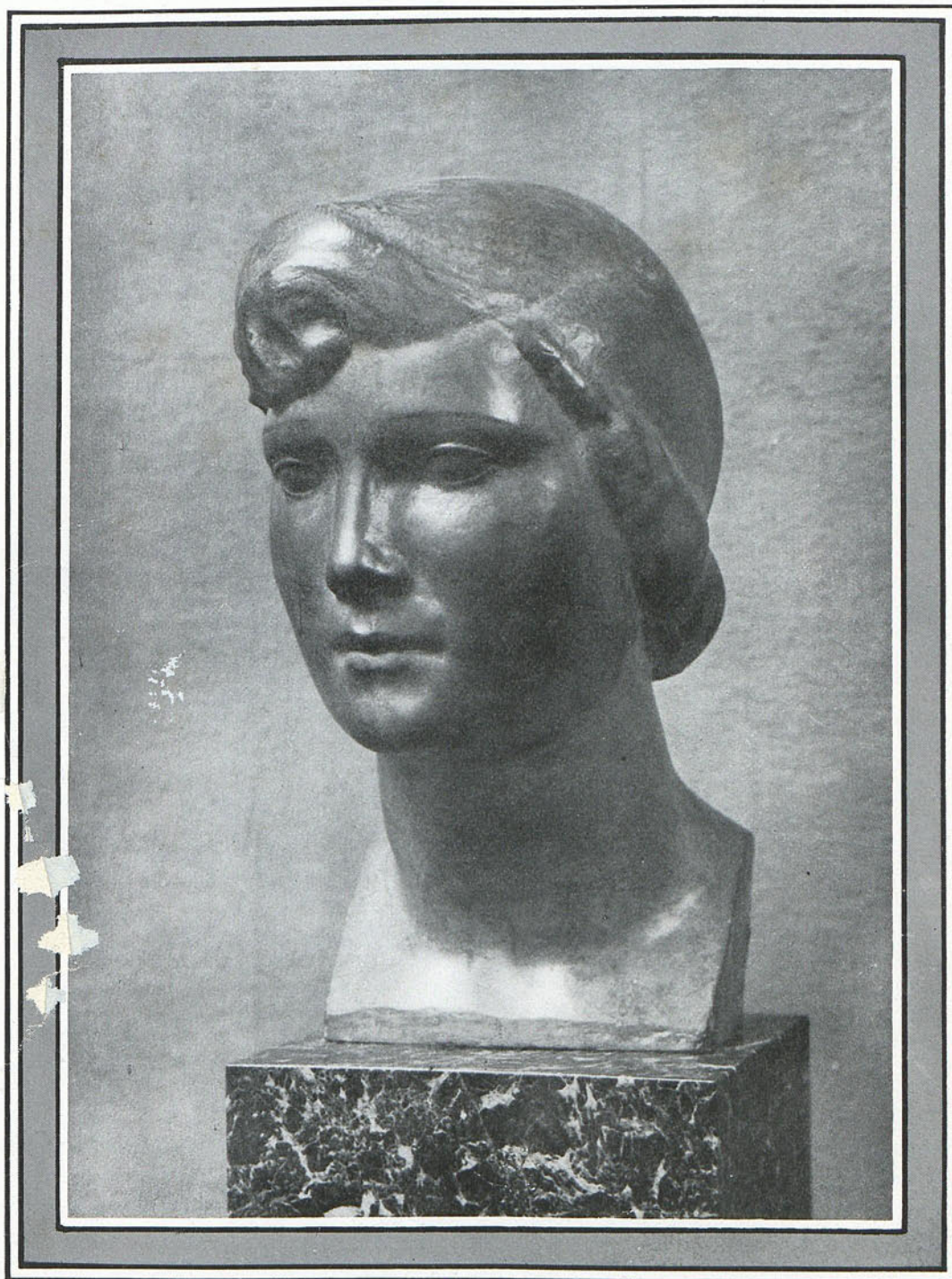
Però, el legítim daurat vi de taula que assaboreix amb apassionada fruïció de gormand, és la glòria. Si l'estiva que conté aquest deliciós vi s'estronqués, el licor que ha begut bastaria a mantenir-li tota la vida l'embriaguesa. Això no el privaria, no obstant, de voler, a darrera hora, fer el tast del vi novell de la bóta dels amics joves, pels quals té una especial predilecció.

Pere MIALET



La Castanyera



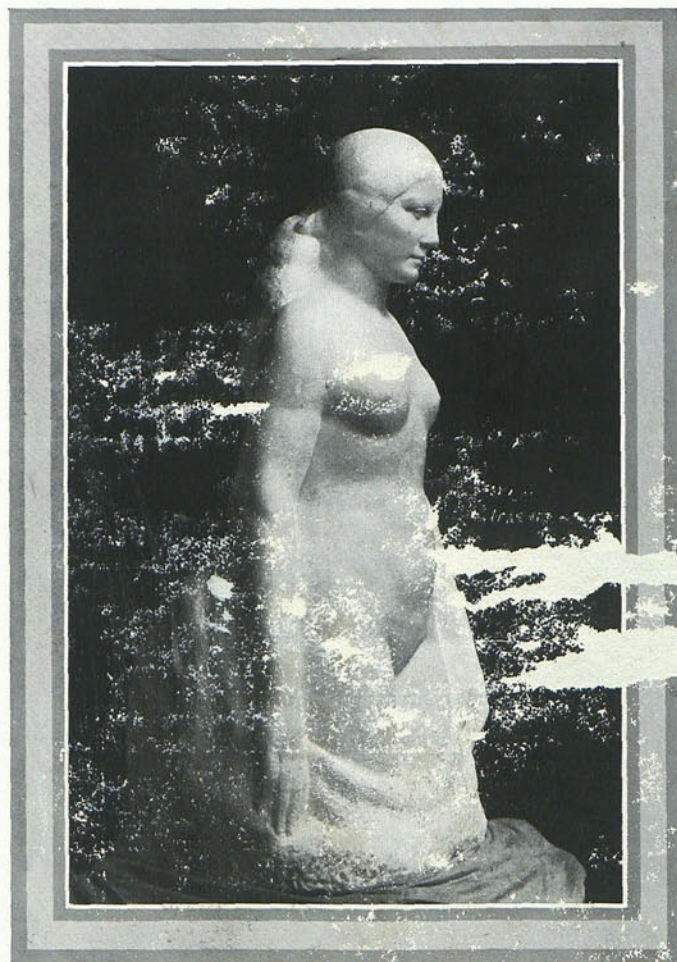


Col·lecció J. Espona

Escultura d'Enric Casanovas

Cap de noia

63



L'escultor Enric Casanovas

CASANOVAS començà a formar-se en l'ambient artístic barceloní de finals del segle passat, quan l'escultura molt sovint era tractada a tall de quadro d'història. Aquest concepte de la plàstica era una degeneració que implicava un criteri realista a ultrança; el valor documental, que es confiava a la matèria, era incompatible amb el gran art. Per aquell temps, però, entre els desertors de l'art de Rodin, que feia les formes fonedisses, s'inicià un saludable moviment cap a l'exaltació de la forma pura, nua, sense cap altra significació que no fos plàstica.

Per això, al principi de la seva carrera, Casanovas es mogué dintre l'òrbita del realisme predominant fins aleshores; però ben aviat entrà en el gran corrent que l'art de Maillol promovia amb la tornada a la robustesa simple i vital dels grecs arcaïtzants. Afiliat ben jove a aquesta benèfica reacció, el nostre gran escultor trobà el camí que li esqueia, del qual no s'ha mogut mai més.

Dintre d'aquest concepte modern que ha contribuït poderosament a restablir el prestigi de la forma, i ha donat pas a les influències d'altres arts primitius, Casanovas ha conquistat els seus èxits més legítims i més sòlids. Les seves figures femenines, pubertats de serena fortitud, palpiten amb un ritme ple i assossegat. Aquells cossos tendres, virginals, sembla talment que emergeixin d'una atmosfera clara, optimista que absorbeix l'anècdota animal i exalta l'esplendor d'aquells éssers que tenen l'aire d'aparicions meravelloses, castes i alegres, amb innoscència intacta, tal com Nausica degué semblar a Ulises.

Amb aquestes figures, amb les seves inoblidables testes femenines, animades d'una profunda emoció continguda, Casanovas ha estat el mestre català contemporani que ha arribat a les síntesis formals més greus i gracioses, síntesis que restaran com les estrofes de més dolça intensitat en la poètica dels nostres marbres.

Carles CAPDEVILA





La dansa, art integral

... chez les êtres au geste discipliné l'âme se voit à la surface du corps comme le fond des lacs se voit à travers des eaux limpides.

Odie Kintzel

Tot parla avui d'un novell inici renaixentista en les arts. Els vells motlles academicistes cedeixen a la puixança d'una orientació nova, anticonvencional i simplicitista.

I aquest simplicitisme intuïtiu apareix, en els artistes de delicada sensibilitat com un renovellament, vist a través de l'ambient modern, del cànon clàssic de bellesa que és el cànon etern de tota última i possible beutat humana.

«Quan l'art es desorienta ha de cercar sempre la deua renovadora en la Grècia eterna»: deia un crític.

Veritablement, el gran Renaixement en les seves tres fases no va ésser més que una vinculació de l'altíssima visió plàstica hel·lènica precedida i exaltada pel retorn insensible de les teories neoplatòniques.

Avui que els vells filòsofs parlen en la nostra casa i en la llengua nostra els clàssics diàlegs talment com si les pedres del fòrum i de l'àgora, sàvies un temps (d'aquella saviesa que ha il·luminat tants segles) muntessin els murs humils de les nostres llars i de les nostres places públiques, arreu diríeu que una breu tendència, però vigorosa i dreturera, assenyala aquella mateixa i misteriosa vinculació del cànon clàssic a l'art renaixent i personalíssim de la nostra terra.

I diem personalíssim perquè és cosa curiosa el que passa.

La visió clàssica (no en podríem dir, en aquest cas, la visió hel·lènica de l'art, sinó la visió eterna, que supera tota limitació cronològica) és l'esperit de la beutat en la seva revelació més pura, és la presència arquetípica present i latent en tota ànima humana, el crit intern de la seva pròpia perfectibilitat, el déu dormit d'Emerson que sols l'instint, el gloriós instint alliberat, pot desvetllar.





*Apunts
per Darius Vilàs*

Grècia va poder manifestar amb tota plenitud i puresa les excel·lències d'aquest déu dormit perquè el deixondí amb el seu fervor. I el déu de l'home parlà i la pedra es plasmà amb un ritme perfecte.

I aquell ritme de les pedres sagrades ha estat, i és i serà, per a tots els creients en el missatge de l'art idealitzant la vida, la deu inestroncable del nèctar diví.

Però, ¿és que les nostres possibilitats presents no igualen les dels hel·lens? ¿És que en aquesta immensa obra de l'Art, on cap tot el possible, no pot alçar-se, ferma i massissa, la beutat senyora en una forma nova?

Creiem que sí. No hem de cercar pas, hel·lenistes incurables, un duplicat de l'antiga Grècia en els nostres temps. Cal només que ens identifiquem amb l'essència que creà aquella art admirable i que encara perdura, viva i disposada prop de l'home a proferir sa paraula darrera sempre dita i sempre renovada.

Cal simplificar-nos per a retrobar-la i per a oir-la. Cal sacrificar, a aquesta deessa serena, tots els empetiments i totes les complicacions amb què els costums han enfarfegat l'idealisme de l'home modern, materialitzant-lo.

La civilització, però, no ens ha de fer nosa. És en la vida diària, és en la sublimació dels actes quotidians on hem de cercar el cànon rediviu de les noves possibilitats artístiques que inicien, suaument i insensiblement, una nova renaixença.

Quan ens decidim a cercar l'esquema primordial de tota acció per la seva plenitud i per la seva simplicitat, n'apareix la pròpia superació.

I així, mentre l'art caminarà ben a prop de l'home, no hi por que es desviï.

* * *

Això mateix direm de la dansa.

Cap art com aquesta de la forma humana ennoblida pel ritme no ens parla tan clar de l'intima associació de l'art amb la vida.

La dansa és l'escola de l'excel·lència. I una escola tan plaent i tan lliure i tan plena de saviesa inefable!

Quan l'encís del ritme crea l'actitud d'ofrena en el qui dansa, aquell déu íntim es manifesta i l'art esdevé un acte religiós. No és pas solament per l'exercici de la tècnica continuada que els membres assoleixen aquella gràcia individual de tan rics matisos. És per la presència inconfusible, personalíssima, d'aquesta deïtat íntima que en certs moments es manifesta.

L'encís indefinible que admirem en les antigues tanagres es deu al fet d'haver aconseguit els grecs, amb la superació del gest per mitjà de l'art, ennobrir uns moments, que avui en diríem vulgars si no prosaics, i idealitzar-los i transfigurar-los.

I això era perquè la dansa clàssica, l'art integral per excel·lència, no fou pas un art espectacular (d'aquí el seu mestratge pel poble) sinó que, consagrada en el santuari mateix dels temples pagans, era després en la vida pública una escola d'exemplaritats.

En caminar, en saludar, en declamar, en fi, en totes les accions quotidianes, fins en les més ínfimes, l'excel·lent depuració del gest espontani oferia un reflex d'altitud i de divinitat en un poble educat en bellesa.

Com el déu Indra als sacerdots hindús, Gea, l'àvia dels déus de l'Olimp, ensenyà la dansa als coribants frigus. I, com les *gopis* a Krishna extasiat en els prats florits del llegendari Orient, les nimfes aprenien, al ritme de l'heptacord òrfic, en la vall florida de Tempé, en la celebració dels antics misteris, les normes del ritme íntim, sintonitzat, per la blanca màgia de les iniciacions amb el ritme dels astres llunyans i amb el ritme proper de la Natura en la primavera joiosa.

Així nasqué la dansa, en els moments d'ofrena, quan la religió no era més que una espontània exaltació de la vida i una identificació amb la bellesa latent, llenguatge de la divinitat.

La plàstica serena de les canèfores en les populars panatenees i la majestat dels vells adorats amb el seu pas ritmat, la mateixa dansa *pirrica* que ennoblia els combats amb la posa eurítmica i posava sovint sobre l'extorsió de la mort la gràcia heroica de l'actitud bella, la dansa eròtica tan popular en els banquets i, en fi, la dansa festiva i esbojarrada dels faunes i dels sàtirs en les processons públiques, tot ens mostra, en els nostres dies, la llum benaurada d'un temps passat la claror del qual es reflecteix, serena i diàfana, sobre tot possible retorn a la vida veritable.

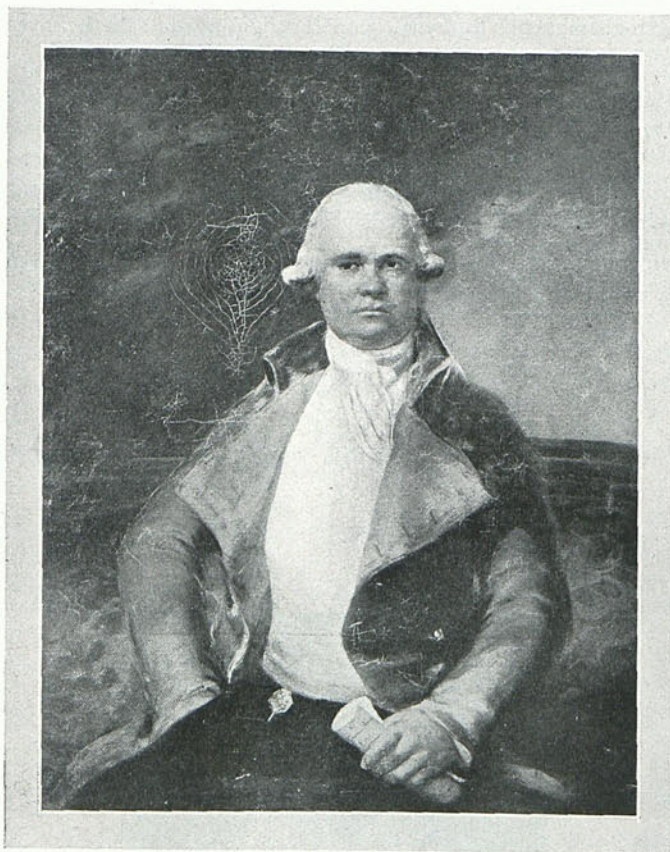
Eduquem els cossos en aquesta superació del gest per la bellesa, que pel seu mitjà parlarà en harmonies aquell déu avui dormit i ens dirà, novament desvetllat pel ritme, el càntic de resurrecció.

Josefa MAINADÉ



CLIXÉS F. D'A. JOU

*Alguns gestos de les deixebles
de l'escola de dansa
d'Ivonne Attenelle de Giménez
a Barcelona.*



Retrat d'En Tomàs Pérez Estala

Col·lecció Comtesa de Cedillo

Goya

AHIR Beethoven, avui Goya, demà un altre geni seguirà el torn cronològic imposat per la moda.

Des de l'augusta prada on les venerades ombres somriuen de l'orgull dels homes, potser, tan sols, el pintor de Fuendetodos deu esclatar, commovent la majestat del lloc, en sorolloses rialles i burles despectives.

Ell que coneixia les misèries del món i trobava un tràgic plaer a gustar la realitat afrosa, en el mateix sagnant dolor dels pobles, senyalava la font de les més grans virtuts cristianes, l'amor a la veritat, la llibertat del pensament, que solament pocs artistes han mantingut per gràcia de llur geni superior, no sols en llur temps, sinó a través de totes les èpoques, i sempre amb la frescor de les coses viscudes, de l'eterna lluita.

La mateixa vida de Goya, poc edificant per als esperits d'ordre, té, en son desordre mateix, un valor real i actiu. Artista, que en un temps mancat completament d'orientació, amb una feble escola, anquilosada en la rutina més pobre, pinta sense mestres; que, a Itàlia, més que estudiar, porta una vida d'aventurer, fins a l'extrem, diuen, d'ésser condemnat a mort, i que, de retorn a Espanya, en un ambient d'intolerància i pobresa d'idealitat, sap, amb vigorós realisme i franquesa verament aragonesa, llegar a la humanitat l'ànima torturada i ardent d'un poble.

Immensa és la seva obra de la vida real, però, en ses pintures religioses, el realisme serà de les escenes bíbliques (els sants convivint amorosament amb el poble) és l'essència de Déu encarnada en l'home.

Avui en dia, que una desorientació conscient duu als pintors a un aspecte literari i cerebralista de la pintura, d'un valor poc seriós, davant la responsabilitat que tenim amb la vida social d'avui, és confortador admirar l'obra viril d'aquest home-artista que plasma els dolors i els plaers d'una humanitat, tan fortament lligada, encara, amb el nostre temps i el nostre sentir.

Anton BESCOS



La Dama del Ventall

Col·lecció Marian Fuster

Llibres

El dolç repòs

Joan Arús - Editorial Catalana

Joan Arús, pacientment, any rera any, a mesura que ha elaborat la seva sensibilitat, ha anat estructurant-la i des- engabanyant-la de la influència que absorbi en la lírica dels poetes més representatius del noucent. Ara ofereix la seva obra de conjunt, antològica, en la qual es pot observar visiblement el guany depuratiu i d'enrobustiment obtingut, partint del temps que es lliurava al ritme gronxadís de la cançó fins a arribar a l'arquitectura nua de la seva personalitat. Aquesta antologia de l'autor del «Llibre d'amor» (llibre qui té una valor més inconfusible, més humana i reeixida entre les seves obres), ens ha estat oferta per la Biblioteca Literària de l'E. C., amb unes paraules de l'autor prefaciament el llibre i seguides d'un estudi sagaç en el qual la mà d'un dels nostres crítics més intel·ligents traça amb una gran claredat el procés poètic de l'obra de Joan Arús.

Introspecció de la vida: aquesta és la seva veritable i única ruta. Rarament ens diu l'emoció que percep el seu esguard; isolat, quan perd el contacte amb el seu món intern, poua dins ell mateix l'essència poètica que el solc de la vida deixa en la seva ànima. És el ressò interior, llevat en les sensacions anímiques, la teixidora del seu cant. No crea pel goig de crear, no es lliura al món divers i infinit de les imatges, si no és associant-lo, pàl·lidament encara, als episodis consubstancials amb la seva pròpia vida. Com més camí afressat, més esdevé subjectiu. L'amor de l'esposa i la paternitat, forçosament havien de donar-li el tremp i l'eix de la seva lírica. És en aquesta hora vibrant d'humanitat on Joan Arús es retroba plenament i concentra tota la seva saba poètica i resol, àdhuc, les seves preocupacions estètiques, exposades per ell en un quadern de «Notes sobre creació poètica», car les elaboracions i germinacions espirituals vertebradores del poema segueixen paral·lelament les germinacions i elaboracions vitals.

Es rar de trobar en les darreres produccions de Joan Arús vibracions i colors llampants, versos *equinoccials*, febre arravatadora, sinó poesia llavorada fatalment a través de les rimes, poesia sense flamareig, sense crepitació, correntia llisa però inefable, ordre qui estructura el doll inicial de l'«estat de gràcia» maragallia, seny cavalcador de l'entusiasme sempre adolescent i passional. Aquest control exigent que el poeta realitza durant la gestació dels seus poemes, els hi comunica, a vegades, una espurna d'emmoïllament, car la puixança que aquests tenen en xarbotar en el seu subconscient, quan s'inicien sense cap forma concreta i són només que un so lluminós i un barboteig de joia molt pregon, es dilueixen a força d'esprèmer i, fins a cert punt, mecanitzar la substància llur.

En l'obra de Joan Arús no és difícil de trobar, però, poemes inoblidables; recordem els sonets a l'esposa, en els quals el poeta ens dona, conjuntament a la intensa labor de l'artífex, allò que estimem més en ell: la part lluminosa de la seva ànima.

L'amor als llibres

i els grans amics del llibre

Carles Rahola

No ens és pas ignorada la cultíssima labor que aquest escriptor realitza de molts anys ençà. Es sobretot a l'Ateneu de Girona, on ha esmerçat les seves activitats més productives, estudiant, sovint, sota la forma dúctil de la conferència, els homes més rellevants de la literatura i presentant al seu públic molts dels artistes qui han anat a la ciutat immortal a sembrar-hi el forment de la paraula.

«L'amor als llibres i els grans amics del llibre» és una conferència que Carles Rahola donà a la Biblioteca Popular de Figueres, publicada, recentment, en un llibre elegantment il·lustrat. Aquest treball plúquerim és una distingida mostra de l'estil del seu autor i de la tasca investigadora que segueix per estudiar el món cada dia més captivador dels llibres.

Orientacions d'Excursionisme

F. Pujol i Algueró

L'excursionisme, que algú, negligentment, ha bescantat com si fos una dèria fútil de la nostra joventut, ha trobat un fervent apòloga en F. Pujol i Algueró. Les seves orientacions sobre aquest esport, el qual acobla un nombrós cenacle d'estudiosos furgaires de les pedreres que es troben en contacte amorós amb la terra, són escrites, a la vegada que amb un intel·ligent sentit pràctic, amb una unció qui se us fa encomanadissa. Els avantatges que reporta l'excursionisme, i no pas exclusivament en la cultura física com s'ha pretès, és una matèria que ens plauria veure desenvolupar per aquest autor.

A remarcar les paraules vibrants i càlides que J. M. Batista i Roca ha posat a la llinda d'aquest llibre divulgador, escrit correctament i polsimat d'una tremolor espiritual que ens el fa doblement suggestiu.

Cartes de lluny

Josep Pla - La Nova Revista

Josep Pla, a hores d'ara, i amb consentiment de tothom, ha passat a la categoria dels bons escriptors. S'ha coincidit a repetir que el seu darrer llibre és deliciós, formidable, etc. Insistir-hi, i sobretot per la nostra part, fóra aigualir els elogis. «Cartes de lluny» és escrit amb la mateixa força

descriptiva, amb un gust idèntic pel matis, amb una parella perceptibilitat de la imatge que les visions dels pobles empordanesos i les de «El viatge sense objecte» dels seus primers llibres, «Coses vistes» i «Llanterna màgica». Tal vegada, els «seus» pobles escandinaus resumeixen les qualitats d'aquest líric, del qual no veurem cristallitzar els poemes en forma rítmica perquè sospitem que el seu temperament fugaç, inquiet i iconoclasta, està renyit amb aquest esforç d'alambinació.

En el fons, i això és el que interessa, ens quedarà un poeta de primera categoria, sense haver passat pel coronament de cap mestre que el transfigurí en patum acadèmica. Malgrat ell, tota la intensitat de les ciutats i viles que descriu, ens és donada pel poeta qui, en perenne contemplació, commou la seva sensibilitat. Els articles de Josep Pla, sense aquestes pinzellades breus i lluminoses de les imatges, no serien altra cosa que articles periodístics ben resolts. Però esperem molt més encara d'aquest escriptor quan arribarà a fondre els defectes, sobretot estilístics, que enteranyinen encara les seves obres: un mateix adjectiu, repetit diverses vegades en un mateix article, que us arriba a produir la sensació del so intermitent d'un cascavell qui us fibla l'orella través el paisatge, on sap acompanyar-vos deliciosament, una frase que trobeu duplicada o triplicada, un joc de consonants harmonitzats en rodolins més o menys hàbils, i quan arribarà a un treball de filtració, és a dir, de depuració que ara no pot assolir per la cuina a publicar que l'absorbeix, malgrat les personals renunciïes editorials que feia en les «Quatre paraules» del seu primer llibre.

Tot això, evidentment, ens serà donat sense reserves el dia que barati, amb els anys, aquesta fúria de vagabundatge acomodaticí, per la serenitat d'una cala de la costa brava, i quan el temps posi arrels blanques en les temples d'aquest escriptor transhumant, al qual, tal vegada, per la força climatològica qui l'ha nodrit, li ha escaigut de dur esparses tramuntanals al nostre llac literari. Sigui com sigui, estem convençuts que Josep Pla, escriptor de raça, és, definitivament, una de les realitats més sòlides de la nostra prosa.

L'ofrena matinal

Poesies - A. Moliné Gendrau

Hi ha una evident i nociva propensió a mostrar-se excessivament tolerant amb les pubertats poètiques i a cloure el comentari que hom escriu arran de llur aparició amb unes paraules exquisidament encoratjadores i plenes d'optimisme quant a les possibilitats del poeta novell pels dies veridors. ¿Es que caldria, aleshores, armar-se d'un coltell i colpir la testa lilibal dels qui amb una deliciosa tremolor surten a ofienar les primeres beceroles poèticament confegides? No, car l'ofici del crític comportaria un recàrrec no gens honorable. Però la tolerància és també una teoria que moltes vegades si bé evadeix tot conflicte no recull tampoc cap benifet i per tant és eixorca. A Catalunya s'ha arribat a dir que ningú llegeix llibres de versos perquè tothom es fa el seu. Sense exagerar, podem convèncer-nos fàcilment

que tenim una veritable plaga de primers llibres de poemes, entre els quals, sortosament val a dir-ho, trobem veritables revelacions.

Entre aquestes primícies temptatives n'hi ha que amb una certa consciència de la valor que representen surten tímidament amb una veueta prima com un esquellerinc; aleshores els llibres es diuen: «Lluors d'alba», «Poemes de joventut», «El mati», «Rosada matinal», «Les primeres flors», etc., plens de ressonàncies d'altres poetes i farcits de tòpics i congestions adolescents.

Aleshores comença pels qui s'aturen a parlar-ne la tasca benedictina d'espigolar els versos dringants, el primmament retòric i la claredat irisada d'algunes imatges i l'afany, abans de cloure els comentaris, d'aconhortar-se amb il·lusionis i difusos bons averanys que vénen a ésser l'estela que es teixeix pietosament rera els llibres qui es fan esmunyadissos de tan fràgils.

Entre moltes, hi ha l'art de saber donar temps al temps sense fretura, esquivant d'esmuscar la geniva del públic amb fruites verdes i primaverals, les quals, amb la benignitat i la cura pacient, tàcita, dels dies qui ho garbella tot en un sedàs molt fi, podrien arribar a convertir-se en una pura i deliciosa meravella. Sobretot, cal malfiar-se encara del cant de les sirenes. Cal també un cert pudor i un saludable abstencionisme a malgrat d'aquesta impaciència i aquest galop del seguit qui empeny els poetes joves a aplegar les primeres canterelles d'un llibre.

Ignorem si A. Moliné Gendrau ha publicat altre llibre que el que venim de rebre. Creiem que no, car «L'ofrena matinal» comparteix algunes de les característiques que tenen els nostres primers llibres de poemes.

Posseeix qualitats innegables que servades encara un quant temps sota la gleva roent de la seva sensibilitat, s'hauria purificat per elles soles del contacte de certs defectes que ara fan empal·lidir la seva bellesa.

Hi ha una dolça delicadesa poètica en l'expressió. Retòricament, podem dir que cada quarteta és una rella molt fina qui solca tot just la carn de les paraules com a flors. Poesia matinal, d'alba, qui no precisa el contorn de les coses, que insinua i mig vela: poesia a mig camí d'aquella poesia àgil, panteixant exultadora i roent que és la pedrera lírica davant la realitat de la qual es pot parlar sense vacil·lació ni recança.

Xavier BENGUEREL



Tàntal

*Vers l'alta fruita saborosa
que es gronxa en l'arbre temptador,
s'allarga el cor, talment com una
mà febrejant, xuclada i bruna,
tota ella nirvi i tremolor.*

*Vent del desig, mou la brancada;
la fruita d'or cau lentament:
adalerat, venta estrebada
per a collir-la, el cor sedert.*

*Pró a mitja passa que donava,
el cor, sobtat, es deturava.*

*¿Quin mal lligam és que et detura,
o cor, i et torna vacil·lant?
¿Un nou amor et fa paüra?
¿No et sembla el fruit prou odorant?*

*Pobre cor meu espantadis!...
T'ha encadenat el desencis.*

Maria PERPINYÀ



Clixé R. Batllés

Sra. de Ventosa i Calvell

joia

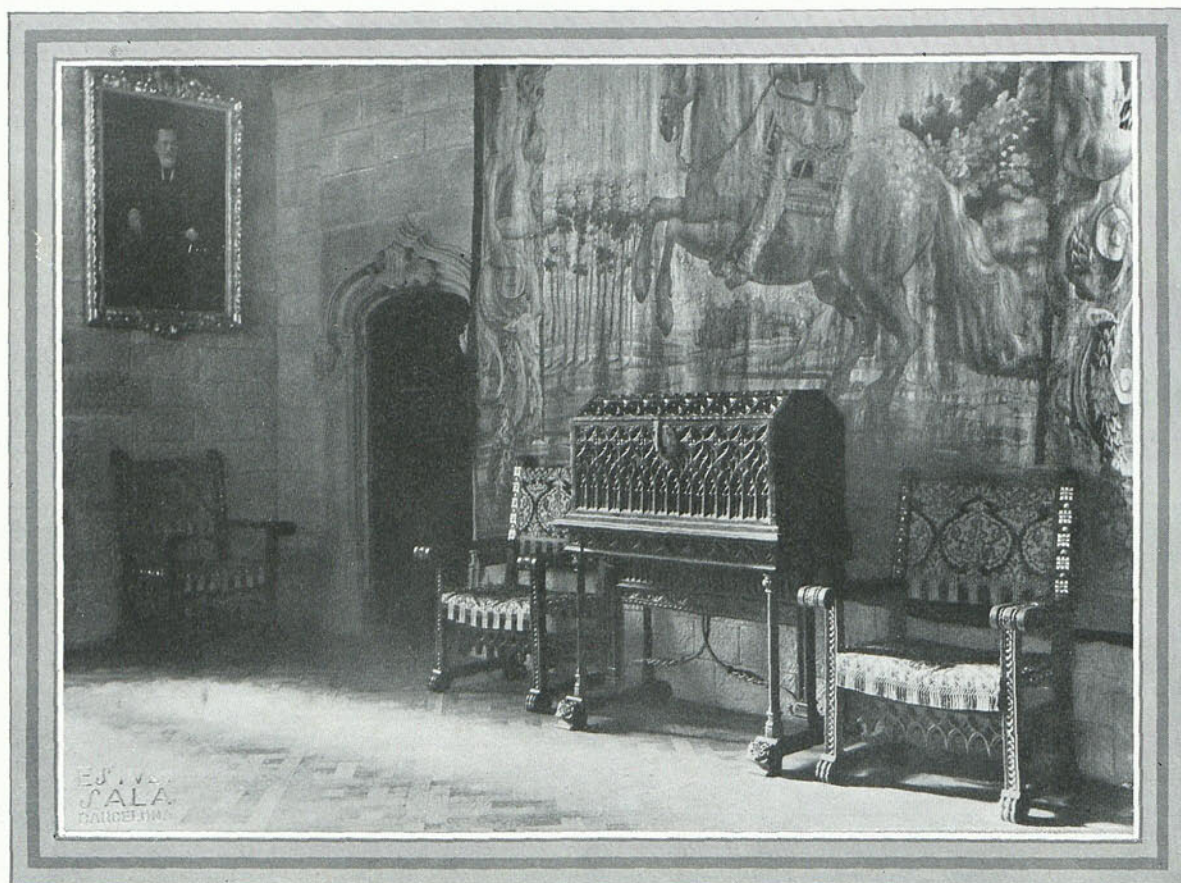


Modes

Tres models de capells de Madame Georgette, rue de la Paix, París.

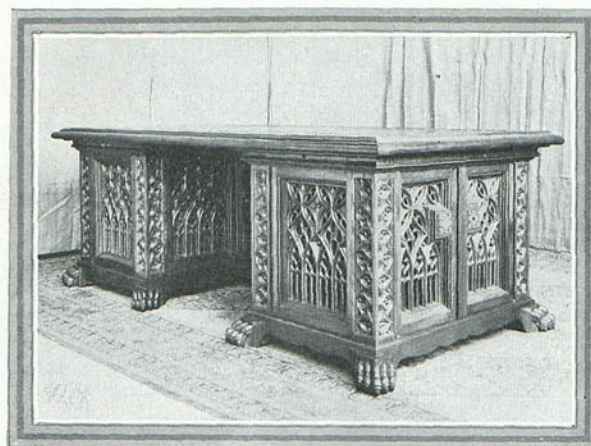


Bells objectes que exhibeix la Maison Juliette, Barcelona.



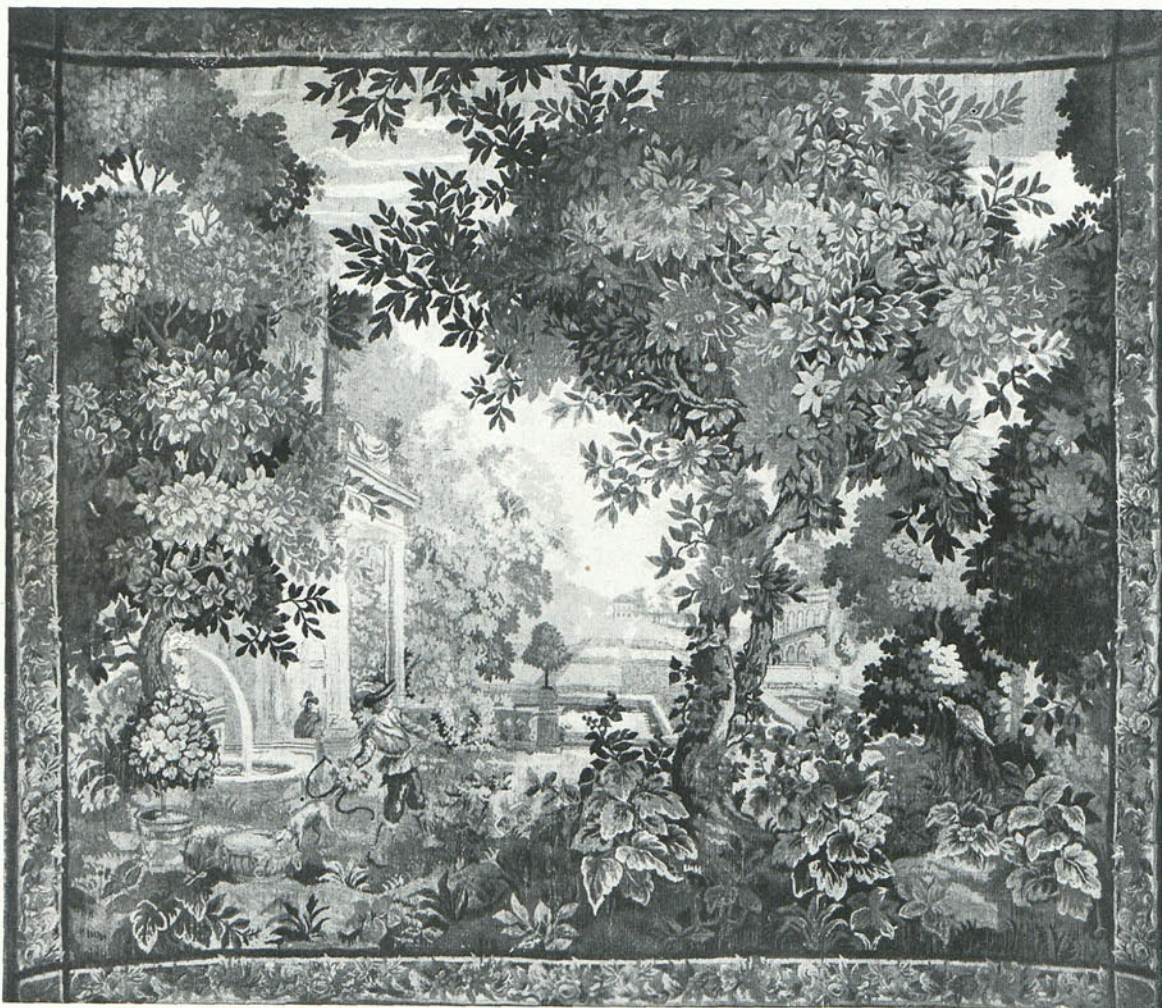
**Decoració interior
del Palau
de la Generalitat**

**Mobles executats per la
casa Joan Busquets**





**El nou arranjament del despatx presidencial
a la Diputació**



L'art del tapís

JA les mullers dels herois grecs i troians, teixien vestits i tapissos per als santuaris. Les llançadores d'or, d'un luxe sumptuós, de les quals àdhuc Homer ens parla en el cant XIV de l'Odissea, fa segles i segles, resolien aquella cèlebre definició de l'arqueòleg Muntz en la qual diu que en el tapís es produeixen combinacions de línies i de tons anàlogues a les que el pintor obté amb el pinzell, el mosaïsta amb els cubs de marbre o d'esmalt, i l'esfaltador amb matèries vitrificables.

Com a element decoratiu, d'una majestat captivadora, el tapís ha format part de l'arquitectura primitiva, car les tendes, temples i palaus perses, assiris, grecs, etc., vestien els seus carreus amb la lluminosa simfonia que teixien les esclaves d'aquells temps, amb una polidesa i una gràcia que no s'ha arribat a superar encara.



El tapís és el motiu aristocràtic que ha servit a moltes generacions de monarques i nobles per a deixar una prova de les gestes que feren de llur nom una llegenda, entreteixides amb materials immillorables i per artistes que posaven llurs qualitats al servei d'aquest art que, com la pintura, resol un mateix problema estètic.

Avui, gràcies a la gentilesa de la casa Albert Tronc, de París, la qual té una sucursal a la nostra Rambla de Catalunya, n.º 32, publiquem aquestes reproduccions d'una superba tapisseria de Flandes que representa «El gosser» i d'un tapís d'Aubusson «La Pesca» a través de la cèlebre pintura de Boucher, que per elles soles ens donen tota l'expressiva intensitat artística que es pot assolir en la tapisseria. Aquesta casa important i estimada universalment per la seva cura en la intel·ligent confecció de tapissos, posseeix una col·lecció única d'aquest gènere tan estimat.

Els qui se senten verament atrets per l'art, no podrien negligir, en el parament d'una llar, de decorar, millor diríem d'il·luminar, una cambra amb aquesta joia dels ulls, que és un tapís, on la llum i les colors es fusionen per oferir-nos, de les escenes més deliciosament idíl·liques, a la virilitat enlluernadissa de les gestes bèl·liques, i encara, de les fervoroses imatges sagrades, amb una exquisida simplicitat obtinguda per aquest art del teixit, que és una de les herències més interessants que ens pervenen dels nostres més remots antecessors i que ens cal mantenir noblement a través dels temps.

B.



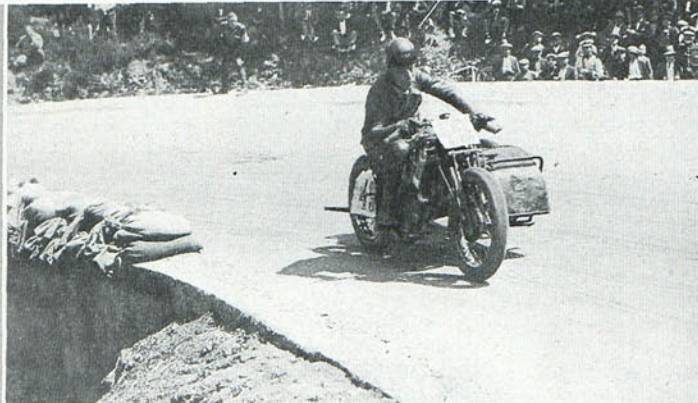
Per contra, en l'aspecte tècnic, guanya en importància car, tot resultant igual el desnivell, en una i altra vessant de la carretera, el traçar més suau permet assolir majors velocitats.

F. Bisciaia damunt «Bugatti» fou el vencedor absolut de la diada, a un promedi de vora 85 quilòmetres hora.

Vidal, amb «Northon» feu el millor temps de motocicletes.

Cal remarcar l'actuació de Bianchi, damunt «Studebaker» 8 cilindres, qui lluitant amb l'actual reglamentació oficial, tingué de córrer amb un cotxe completament normal, — un roadster — equipant-se a la categoria de cotxes de cursa, i per tant devia assolir el temps establert per Benoist damunt «Delage» de cursa, per ordre de cilindrada.

Bianchi pujà molt bé, arreu era aplaudida la seva actuació i la vistosa cursa produïda per «Studebaker».



Resum

MOTOR

La «I Cursa Sant Cugat-Rabassada»

Organitzat pels actius elements de «Penya Rhin», s'ha celebrat el clàssic i popular miting conegut per «Cursa de la Rabassada». Enguany, per dificultats d'ordre material, no s'ha pogut córrer en aquesta vessant meridional i s'ha substituït la «I Cursa Sant Cugat-Rabassada». El descabdel·lament de les proves en la banda oposada a ciutat, ha fet perdre molt en el caire espectacular d'ésser, car difícilment es troba un lloc en tot el recorregut de vora 5 quilòmetres, que domini una regulada extensió.

d'Esports

HÍPIQUES

El nostre món elegant està de bones amb el seguit d'esplèndides reunions hagudes a l'hipòdrom de can Tunis, i bé és sabut que són les carreres de cavalls un lloc de reunió del «gran món», de persones «chic». En l'aspecte tècnic aquesta reunió de Primavera ha tingut un esclatant èxit, car si hom no pot pas dir que els competidors de les diverses proves bagin estat nombrosos, polser la qualitat ha distret la manca de nombre de cavalls. Publiquem en el gravat un representant dels colors del senyor Eusebi Bertrand i Serra, qui tant s'interessa pel progrés i desenvolupament de les coses del «turfo» a casa nostra.



FUTBOL

Els partits finals per al Campionat Nacional

Vencedors en els partits eliminatoris, els equips representants del «F. C. Barcelona» i «Real Sociedad de San Sebastián», es trobaren a Santander, lloc considerat neutral, per tal de jugar el partit darrer d'aquesta competició manifestació del futbol hispànic. Nombrosos foren els partidaris d'ambdós bàndols que es desplaçaren cap a la capital de la Montaña, predominant, però, els partidaris de la «Real» que ho tenien més a prop. Cal dir també que el públic Santanderi es demostrà seguidament a l'actuació dels equips, partidari aferrissat del bàndol guipuscoà. Dins aquest ambient poc favorable als nostres, tingueren de produir un joc sec, en el transcurs del qual sovintejaren els incidents. Platko, Samitier i altres foren lesionats; hi hagué ocasió en què el «Barcelona» sols tenia vuit jugadors en actiu.



L'encontre finalitzà amb un gol per banda, empat que no pogueren allerar les dues prorroques reglamentàries. Cal recordar l'esgotadora impaciència regnant entre tots durant els 120 minuts que en total durà l'encontre. Ferits alguns dels jugadors blau grana, s'acordà ajornar el nou partit necessari per uns dies, i en celebrar-se, amb més violència encara i amb una continuada cridòria per part dels espectadors, qui en certs moments perderen tota mena de fre i conveniències que implicà una civilitat. Novament el marcador indicava 1 a 1, després, també de dues prorroques. Aquests dos partits han evidenciat una similitud de forces, el predomini d'un o altre bàndol havent estat altern. El joc més que d'acció ofensiva ha estat de defenses, línia que ha sobresortit del restant conjunt en els des finalistes. Integrant l'equip de la «Real Sociedad» hi havia jugadors designats per a integrar l'equip oficial d'Espanya als Jocs d'Amsterdam. Per aquesta causa s'acordà l'ajornament d'un nou partit, per tal de designar en definitiva l'equip Campió d'Espanya.

Josep Maria CO DE TRIOLA



Una rapsoda occitana

JULIETTE COSTIA, de Castelnaudary (Aude) és una gentilíssima actriu, sensible a la poesia de les terres occitanes.

Pròsper Estieu, l'ha assenyalada com la més vivent de les seves interpretadores.

Armand Praviel ha dit d'ella: «És una artista de raça, com el teatre occità ha vist rarament. El públic l'ha aclamada i és ben just. Hom troba difícilment una artista de tal valor».

Per un venturíssim atzar l'hem oïda recitar al teatre de Novetats en una de les darreres representacions de la temporada de la companyia d'Enric Borràs.

L'èxit, d'aquesta excel·lent rapsoda, fou realment curiós; sense cap preparació en el públic, gairebé per sorpresa, Juliette Costia es presentava ella mateixa com una provençal que havia gosat venir a Barcelona, atreta per la veu subtil dels poetes de

Catalunya, i portant, com un bell missatge d'amistat, les modulacions dels seus poetes occitans.

La càlida i exultant vibració d'aquesta noia tolosenca commovia tot seguit l'admiració dels espectadors.

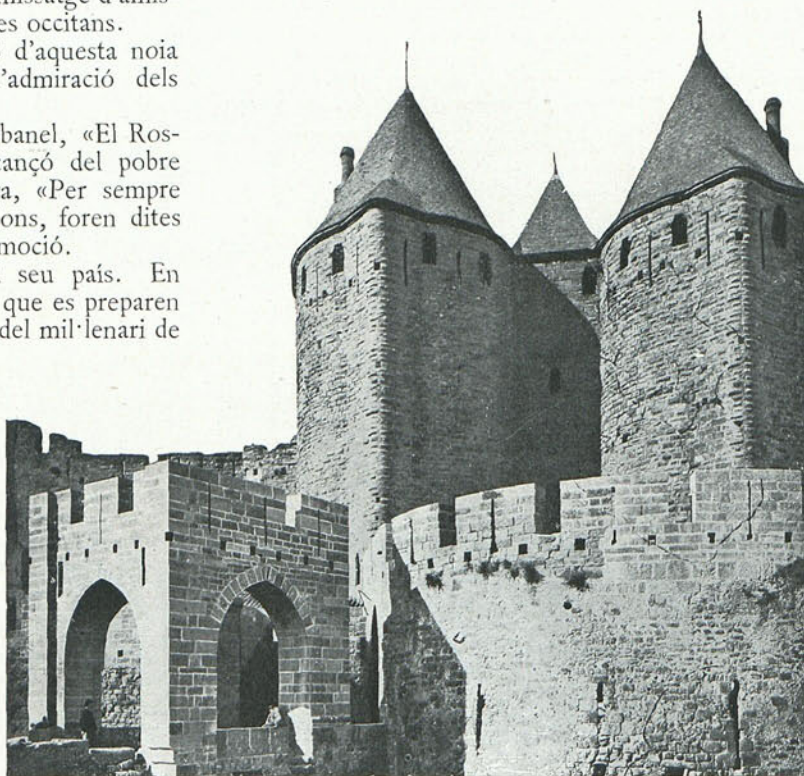
«El Mirall» de Théodore Aubanel, «El Rosinyol» de Torres Garcés, «La cançó del pobre marit» de Josep Maria de Sagarra, «Per sempre i per molts anys» de J. Sebastià Pons, foren dites amb una enjogassada i fervorosa emoció.

Juliette Costia se'n torna al seu país. En les solemnes festes de Carcassona que es preparen pel 15 de juliol, commemoració del mil·lenari de la ciutat medieval, festes que han d'assolir una gran importància, ella ha d'interpretar «Una vesprada a Canta Auriol» del seu mestre i poeta Pròsper Estieu.

Però el seu graciosísim gest a Barcelona no ha de passar sense esment.

Juliette Costia ha de tornar sense sorpresa, amb tots els honors, símbol magnífic i gentil de l'amistat occitana.

R. de C.



Consideracions generals al marge de pel·lícules recents

Es possible que tot sigui susceptible d'una transposició visual, és a dir, cinegràfica i és ben cert que ningú sap quines són les possibilitats del cinema, però creiem indiscutible que algunes coses són més específicament cinematogràfiques que altres, i que el cinema ha assolit els seus més legítims triomfs en la realització d'aquells assumptes concebuts originalment ja amb mires a la pantalla.

Avui encara, quasi totes les pel·lícules tracten assumptes trets de la novel·la i el teatre. Aquesta transposició no va sense un seguit d'infideltats — que exaspera els literats — i es ressent sempre d'un compromís entre Cinema i Literatura, disciplines diferents i que comporten ordres distints. Distints no vol dir que no presentin certes analogies. Així, per exemple, l'ordre cronològic, que cal respectar al teatre, pot ésser alterat en la novel·la i, també, en el cinema, i inversament, el lector d'una novel·la ve obligat a un treball d'imaginació del qual està dispensat l'espectador d'un film o d'una obra teatral.

És fàcil de constatar, com diem, que les millors pel·lícules són aquelles que han estat fetes a base de temes originals, i és que, com deia King Vidor, l'escenari d'un film no s'escriu amb la ploma sinó que es construeix amb la màquina filmadora i és palès que aquesta coneix unes exigències i regles que no són precisament literàries.

Vidor il·lustra aquesta tesi. Tothom recorda «La Gran Parada». La intriga reduïda al mínim és, més que res, un pretext per oferir-nos una formidable organització d'imatges que fan d'aquesta cinta la més gran aportació americana al cinema, llevat naturalment de les cintes de Charlot. L'any que ve, K. Vidor ens donarà una pel·lícula inspirant-se en els procediments alemanys en tractar les multituds. Les multituds de «La Gran Parada» són la suma d'un nombre d'individus que un per un conserven la seva personalitat autònoma, al revés de les multituds de F. Lang en «Metropolis». Aquí la multitud sembla existir més que els individus que la componen. Les diferències s'esborren i tots els components semblen animats d'un mateix ritme, com parts que són d'un tot que els domina i absorbeix.

Aquesta temporada, la pel·lícula de K. Vidor fou «El Cavaller de l'Amor». L'assumpte, tractat amb finíssima ironia, interpretat per John Gilbert, contenia una pila de coses beniques dintre el tarannà habitual del film americà.

Si hem sortit a parlar de «El Cavaller de l'Amor» (quin títol més industrial!), no ha estat precisament per parlar de la interpretació, sinó d'una altra cosa d'interès més general.

Coses pròpiament cinematogràfiques? Entre tantes, la que consisteix a fer-nos assistir alhora a dos espectacles, bé que simultanis, ocorreguts a llocs distints. Griffith s'ha revelat genial en el tractament d'aquests assumptes. En la impossibilitat de donar els dos espectacles simultàniament, el cinema utilitza la successió, explota la nostra facultat de retenció de les imatges, i transposa en el temps coses de l'espai.

Ens explicarem. En la pel·lícula que ens ocupa, mentre el protagonista va a ésser penjat, l'única persona que pot desmentir la falsa acusació que l'ha portat a tan trista situació, el Rei, ve, amb la seva comitiva, cap al lloc de l'execució. King Vidor, amb un domini del ritme visual admirable, va alternant les dues visions: patíbul, comitiva, i és tant el sortilegi del talent, que aquesta situació que hem vist centenars de vegades al cinema, amb fàstic, en realitzar-la Vidor obté l'emoció de la cosa vertadera. El ritme de les escenes de la comitiva, amb aquella fina ironia que alludiem, és alterat capriciosament tan aviat accelerat com alentit, de manera que sembla comunicar-se a l'ànim de l'espectador, sensible més al valor dinàmic de la imatge que al valor sentimental implicat per l'assumpte. En aquestes escenes el paisatge hi és intelligentment utilitzat, i fins en les escenes idíl·liques es troba estilitzat, volem dir que el *producer* hi introdueix aquelles variacions que jutja útil per accentuar-ne més el caràcter dominant. Així el passeig amb la barca a través les branques florides que Gilbert va apartant i que accentua la nota romàntica. Vidor també es recorda ací del cigne, que fa més idíl·lica la situació: ara que potser no es recordà sempre del bon gust.

Hi ha una cosa que està millor que la introducció de variacions arbitràries en un paisatge, que és la construcció del mateix. L'obra d'art exigeix una organització profunda de tots els elements que la integren i no cal dissimular que el cinema en filmar escenes en plena natura incorpora elements naturals, extrínsecs al pensament de l'artista creador. Més ben dit, hi ha coses que no són creació; són simplement registrades. Convençuts d'això, els alemanys semblen enderiats a prescindir, en absolut, de la realitat i, partidaris de construir-ho tot, carrers, places, el mateix que exteriors de paisatge.

Aquest any hem vist dues pel·lícules, fruits d'aquest esperit i, sigui com sigui, han resultat les millors de la temporada. Ens referim al «Setè cel» i «Albada». Ambdues tenen unitat d'estil, que diu molt alt la seva valor d'Art.

En el seu afany de purificar la seva producció de contingències, Murnau no ha reulat davant la construcció de la ciutat, que exigia el seu credo artístic, i aquella ciutat, que no és ciutat determinada, realitza la condició d'ésser la ciutat en abstracte que, amb l'home i la dona, provoca el drama més bell que el cinema ens ha ofert enguany.

Moltes reflexions suggereixen aquestes dues pel·lícules, però no podem ara exposar-les. Que se'ns permeti dir que elles no serien el que són si Borra i Murnau no haguessin trobat una artista de dots excepcionals: Janet Gaynor. Tot el que pot dar de sí el gest, l'expressió del rostre humà, no ho sospitàvem abans del cinema, semblava inconcebible que poguéssim prescindir de la paraula. La paraula, naturalment, és una manifestació; el que ens interessa no és precisament ella, sinó allò que ella manifesta: l'esperit. La història d'una ànima passant per totes les vicissituds d'un destí capriciós, ens la diu mestriolament amb una emoció novella, en el mutisme absolut, l'art incomparable de Janet Gaynor.

Josep PALAU



Vylma Banky i Ronald Colman
de "United Artists"

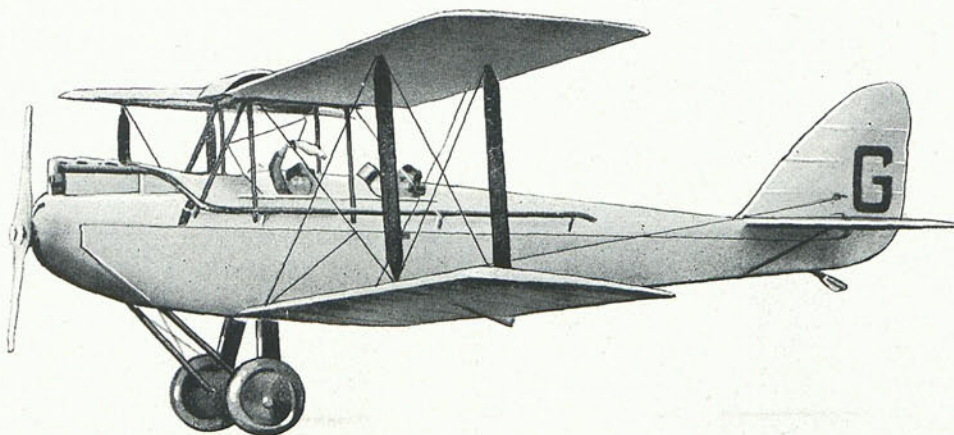


**un producte
de qualitat...**

SABÓ
BARANGÉ

per a rentar

demanen-lo als colmados i drogueries



MOTH

L'avioneta dels rècords

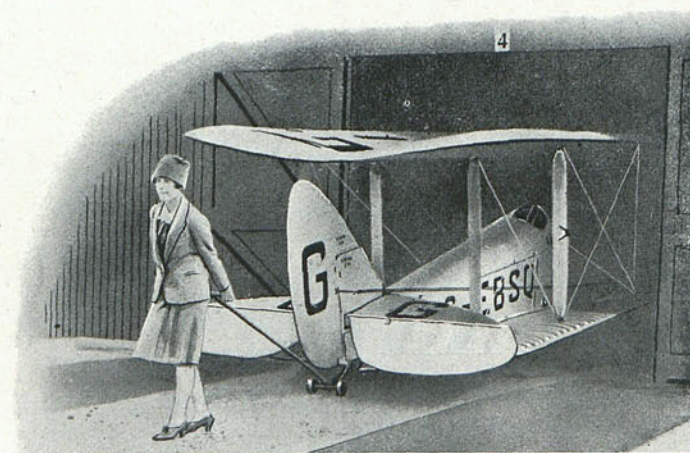
Ales plegables - 2 seients - Motor 6 cilindres, 30 HP - Refredament per aire
Radi d'acció, 700 qms. - Velocitat mitja, 160 qms. hora - Consum, 17 litres hora
Maneig fàcil i seguretat absoluta - Preu econòmic - Lliurament immediat.

Compri una MOTH i fruità del més modern dels esports

**Representación
de Automóviles,
S. A.**

**Diagonal i
Rambla de Catalunya**

Barcelona





*¿Per que envegeu les
dones boniques ?.....
Useu els polvos d'arroç
"Orgia" i en sereu envejada.*

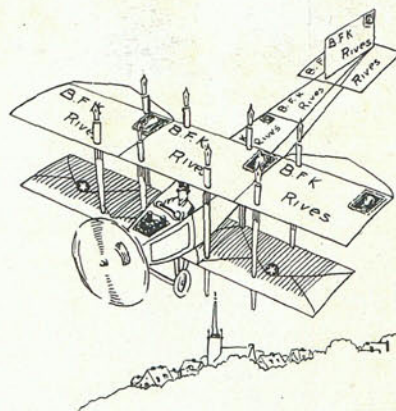


Per a la vostra correspondència comercial
escolliu un paper adequat al vostre negoci.

El paper

B. F. K. RIVES

és un paper de qualitat que dona a tota
carta aquell aire de distinció i de serietat
que distingeix tot negoci pròsper.



FRANCISCO BISBAL

Magatzem: Urgell, 95 bis - Barcelona

joia

*A thing of beauty is a joy
for ever — Keats.*

(Una cosa de beutat és una joia per a sempre — Keats).

Badalona

Edicions HERMA A. G.

Prim, 60-62

Oficines a Barcelona:

Rambla de Catalunya, 66, 2.^a

Telèfons: G-1398, G-1281 i G-298;

En

es subscriu a **joia** a partir del 1.^{er} de Juliol de 1928.

Adreça:

Carrer n.º pis

Població:



CASES QUE RECOMANEM:

Aigua tan dolça com la de pluja
l'obtindreu amb un



Aparells de purificació i filtració per a
usos domèstics i industrials.

PURIFICADORS D'AIGUA, S. A. - Rambla de Catalunya, 68 - BARCELONA

Acadèmia JOFRE

Solfeig, Piano, Violi, Violoncel,
Cant i Història de la Música

València, 191, 2.^a 1.^a - Barcelona

Comprant als nostres anunciants
contribuireu a la difusió de

“joia”

Papers Fotogràfics “LLIMONA”

Oficines: Fàbrica:
Rbla. Catalunya, 66 Carrer Marina, 283
BARCELONA

STEVENSON, ROMAGOSA i Cia.



València, 295 - BARCELONA - Tel. G-1161

LLUÍS MESTRE

Dibuixos, brodats a mà,
confeccions per a senyora,
puntes, mocadors de totes
classes, jocs de llit, mantells

LA ARTÍSTICA

Rambla de Catalunya, 94
BARCELONA

Remarqueu l'anunci llegit a

“joia”

en fer vostres compres

Productes IBERIA

M. PALAU

Els millors productes en perfumeria
nacional i francesa

Rbla. Catalunya, 61
BARCELONA

Bomba Bloch

no necessita greixatge
per a elevar aigua a qualsevol altura

Ford MODEL
1928

A. CASAJUANA - DIPUTACIÓ, 279



Firestone

M. Vendrell
Rbla. Catalunya, 80
Barcelona

SABONS

BARANGÉ

PER AL RENTAT

PIZZALA & CRORY, S. A. Llària, 20 i Casp, 31
BARCELONA

Tubs de ferro forjat, negres, galvanitzats, de llautó, de coure, &, &.
Electrobombes - Grups motobombes centrífugues - Motor a gasolina “HERMO”

Demaneu-se catàlegs il·lustrats i pressupostos

Transports ràpids, Badalona-Barcelona

ENRIC SABATÉ

Sagunt, 92 Rec, 85
Badalona Barcelona

Balsells Taylor

Via Laietana, núm. 60
BARCELONA

ROLDAN i GAVALDÀ, S. en C.

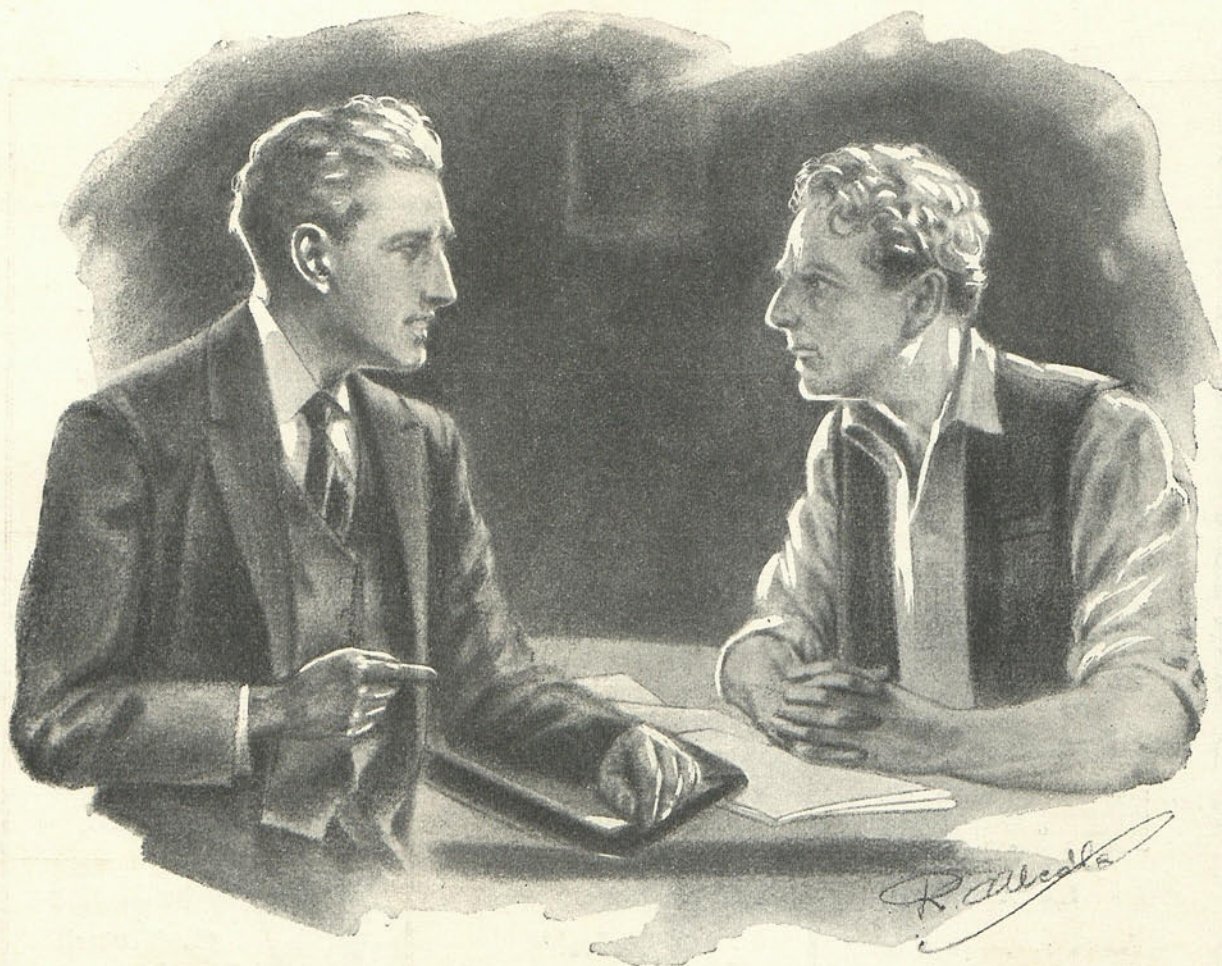
Fotogravadors

Còrsega, 195, interior - Telèfon G-2494
BARCELONA

HERMA A. G. - BADALONA

Oficines: Rambla de Catalunya, 66, 2.^{on} - Barcelona

Telèfons: G-1398, G-1281 i G-2985



A la seva casa de camp...

allunyada de pobles i ciutats, sense possibilitat de rebre fluid elèctric perquè les línies de distribució són lluny i les companyies d'electricitat li demanen un preu elevat per estendre-li un ramal, a part que en tal cas vostè hauria de proveir-se d'un transformador, ja que rebria el corrent en tensió elevada,

vostè té un problema desagradable d'elevació d'aigua. Vostè hi necessita aigua en gran quantitat: la necessita per a la casa, l'hort, el corral, i tants altres serveis que no cal pas detallar, puix que vostè els coneix prou bé.

Elevat tota aquesta aigua, a força de braç, dels seus pous, mines o recs, és treball pesat i costós i que es realitza, demés, amb irregularitat.

La cosa ideal per a vostè seria de posseir una bomba que no demanés cap esforç personal, que donés una gran quantitat d'aigua per poc diner, sense requerir atencions de cap classe.

Aquesta bomba existeix: és el **Motobloch**, format per la bomba Bloch i un motor de gasolina de la més perfecta construcció. Es construeixen **Motobloch** des de $\frac{1}{2}$ HP fins a 10 HP, i representen la solució més pràctica de tots els problemes d'elevació d'aigües allí on no hi ha electricitat.

Demani detalls a qualsevol casa de maquinària exigint que li ofereixin un **Motobloch** i no tipus similars de resultat dubtós.